

บทที่ 4

พันธกรณีของประเทศไทยตามอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษอาชญากรรม ที่กระทำต่อบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ รวมทั้งตัวแทนทางการทูต ค.ศ. 1973

พันธกรณีตามสนธิสัญญาของรัฐภาคีเป็นพันธกรณีที่รัฐจะต้องกระทำการ หรืองดเว้น
กระทำการใด ๆ โดยต้องอนุวัติการ หรือดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของอนุสัญญา
นั้น ๆ ด้วย หากรัฐภาคีมิได้ปฏิบัติตาม หรือดำเนินการให้สอดคล้องตามอนุสัญญาแล้ว รัฐภาคีก็
จะต้องมีความรับผิดชอบในฐานะการไม่ปฏิบัติตามสนธิสัญญา โดยรัฐภาคีไม่สามารถอ้างกฎหมาย
ภายในเพื่อปฏิเสธพันธกรณิดังกล่าวได้¹

1. ความเป็นมา ความมุ่งหมายและสถานะของอนุสัญญาในประเทศไทย

ในหัวข้อนี้จะอธิบายถึงประวัติความเป็นมาของอนุสัญญา ฉบับนี้ ว่าประเทศไทยมีที่มา
ในการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญา จนกระทั่งมามีผลบังคับใช้ภายในประเทศไทยอย่างไร และมี
จุดมุ่งหมายสำคัญอย่างไรในการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญา ฉบับนี้

1.1 ความเป็นมาของอนุสัญญาในประเทศไทย

อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษอาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลที่ได้รับความ
คุ้มครองระหว่างประเทศ รวมทั้งตัวแทนทางการทูต ค.ศ. 1973 ได้มีผลใช้บังคับตั้งแต่ เมื่อวันที่ 20
กุมภาพันธ์ 2520 และยังคงให้ประเทศต่าง ๆ สามารถเข้าร่วมเป็นภาคี หรือให้สัตยาบันได้ สำหรับ
ประเทศไทยได้มีเหตุการณ์อันเป็นที่มาของการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ดังกล่าว สืบเนื่องมาจากการ
เกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายที่สหรัฐฯ เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 นั้น ในวันที่ 12 กันยายน 2544
สมัชชาสหประชาชาติจึงได้รับรองข้อมติ ที่ 56/1² เพื่อประณามการกระทำการก่อการร้ายในสหรัฐฯ

¹ Vienna Convention on the Law of Treaties 1969 ข้อ 27 International law and observance of treaties

² UN.A/RES/56/1 (18 September 2001)

และเรียกร้องให้รัฐทั้งหลายให้สัตยาบันอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายทั้ง 12 ฉบับ รวมทั้งเรียกร้องให้รัฐให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีในทางอาญา และคณะมนตรีความมั่นคงฯ รับรองข้อมติ ที่ 1368³ ที่ได้ออกมาเมื่อวันที่ 14 กันยายน ค.ศ.2001 เพื่อยืนยันที่จะต่อสู้กับภัยต่อสันติภาพและความมั่นคงที่เกิดจากการก่อการร้าย โดยถือว่าการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ พร้อมทั้งเรียกร้องให้ประชาคมโลกร่วมกันนำตัวผู้กระทำความผิดและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ให้การพำพิงมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ต่อมาเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2544 คณะมนตรีความมั่นคงฯ ได้รับรองข้อมติ ที่ 1373⁴ กำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย ซึ่งประกอบด้วยมาตรการด้านการเงิน การเมือง การตรวจคนเข้าเมือง การแลกเปลี่ยนข่าวกรอง และการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเกี่ยวกับการก่อการร้าย โดยให้ประเทศสมาชิกรายงานความคืบหน้าการดำเนินการตามข้อมติฯ ให้คณะมนตรีความมั่นคงฯ ทราบภายใน 90 วัน

และเพื่อเป็นการปฏิบัติตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงฯ ที่ 1373 ที่ออกมาเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2544 ที่เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติเป็นภาคีอนุสัญญา หรือพิธีสาร ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการก่อการร้ายระหว่างประเทศ 12 ฉบับ โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้ ข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงฯ ที่ 1373 ได้จัดตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งขึ้น (มีชื่อว่า "Counter-Terrorism Committee") เพื่อตรวจสอบการดำเนินการตามข้อมติฯ ของประเทศสมาชิกสหประชาชาติ ในการนี้ ประเทศสมาชิกมีหน้าที่ที่จะต้องส่งรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการตามข้อมติฯ ภายใน 90 วันนับจากวันที่มีการรับรองข้อมติ (กล่าวคือ ภายในวันที่ 27 ธันวาคม 2544)

เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2544 คณะมนตรีความมั่นคงฯ ได้ตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย (Counter-Terrorism Committee : CTC) ประกอบด้วยทุกประเทศสมาชิกของคณะมนตรีความมั่นคงฯ และมีสหราชอาณาจักร เป็นประธาน เพื่อทำหน้าที่ติดตามผล และให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อมติฯ อย่างใกล้ชิดหลังจากกองกำลังพันธมิตรสหรัฐฯ ใช้กำลังทหารโจมตีอัฟกานิสถานตั้งแต่วันที่ 7 ตุลาคม 2543

³ UNSC Res.1368 (September 2001)

⁴ UNSC Res.1373 (September 2001)

ต่อมาในวันที่ 8 ตุลาคม 2544 นายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติ และนาย Han Seung-soo ประธานสมัชชาฯ สมัยสามัญ ครั้งที่ 56 ได้ออกแถลงการณ์ในลักษณะยอมรับว่าเป็นไปในกรอบของข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงฯ ที่ 1368 (2001) และ 1373 (2001) ที่ระบุถึงเจตนารมณ์ของคณะมนตรีความมั่นคงฯ ที่จะต่อสู้กับภัยจากการก่อการร้ายทุกวิถีทาง (by all means) และยืนยันสิทธิป้องกันตนเองตามมาตรา 51 ของกฎบัตรสหประชาชาติ

และเมื่อปลายเดือนตุลาคม 2544 คณะกรรมการ CTC ได้จัดทำ guidelines การรายงานการปฏิบัติตามข้อมติฯ เวียนให้ประเทศสมาชิกถือปฏิบัติ และจะจัดทำรายชื่อ contact points ของประเทศสมาชิก ภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2544 พร้อมทั้งกำหนดให้ประเทศสมาชิกเสนอรายงานเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อมติฯ ให้ CTC ภายในวันที่ 27 ธันวาคม 2544 ทั้งนี้ รายงานฯ จะประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการที่ได้ดำเนินการไป (ทั้งมาตรการด้านกฎหมาย และมาตรการด้านบริหาร) ช่องว่างของกฎหมาย หรือกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ แผนดำเนินการเพื่อลดช่องว่างดังกล่าว และความต้องการในเรื่องความช่วยเหลือด้านการเงินและเทคนิค (หากมี) ทั้งนี้ ข้อมูลของแต่ละประเทศจะถูกเวียนให้ทราบในฐานะเอกสารของคณะมนตรีความมั่นคงฯ อย่างไรก็ตาม CTC ไม่มีอำนาจในการตัดสินว่า ประเทศใดปฏิบัติตามข้อมติฯ ครบถ้วนหรือไม่ ต้องขึ้นกับคณะมนตรีความมั่นคงฯ เป็นผู้ตัดสินและพิจารณาว่าจะมีมาตรการอะไรกับประเทศที่ไม่ปฏิบัติตามข้อมติ

ความตกลงระหว่างประเทศ 12 ฉบับ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายสากลประกอบด้วย⁵ ที่สมัชชาสหประชาชาติเรียกร้องให้รัฐทั้งหลายให้สัตยาบันอนุสัญญา รวมทั้งเรียกร้องให้รัฐให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีในทางอาญา มีดังนี้

1. อนุสัญญาว่าด้วยความผิดบนอากาศยาน Convention on Offences and Certain Other Acts Committed On Board Aircraft ("Tokyo Convention", 1963)
2. อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการจี้เครื่องบิน Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft ("Hague Convention", 1970)
3. อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามความผิดต่อความปลอดภัยของอากาศยาน Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Civil Aviation ("Montreal Convention", 1971)

⁵ http://www.unodc.org/unodc/en/terrorism_conventions.html

4. อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษอาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลผู้ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ รวมทั้งตัวแทนทางการทูต Convention on the Prevention and Punishment of Crimes Against Internationally Protected Persons (1973)
5. อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการลักพาตัว International Convention Against the Taking of Hostages ("Hostages Convention", 1979)
6. อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการใช้อาวุธนิวเคลียร์ Convention on the Physical Protection of Nuclear Material ("Nuclear Materials Convention", 1980)
7. ความตกลงในการปราบปรามความผิดต่อท่าอากาศยานพลเรือน Protocol for the Suppression of Unlawful Acts of Violence at Airports Serving International Civil Aviation, supplementary to the Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation (Extends and supplements the Montreal Convention on Air Safety), (1988)
8. อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการกระทำผิดต่อการเดินเรือ Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Maritime Navigation, (1988)
9. อนุสัญญาว่าด้วยความปลอดภัยของไหล่ทวีป Protocol for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Fixed Platforms Located on the Continental Shelf (1988)
10. อนุสัญญาต่อต้านระเบิดพลาสติก Convention on the Marking of Plastic Explosives for the Purpose of Detection (1991)
11. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการใช้ระเบิดก่อการร้าย International Convention for the Suppression of Terrorist Bombing (1997)
12. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามเครือข่ายทางการเงินของการก่อการร้าย International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism (1999)

ประเทศไทยได้ประกาศทำที่ชัดเจนในการประณามการก่อการร้าย และแสดงความพร้อมที่จะร่วมกับพันธมิตรระหว่างประเทศในการปราบปรามการก่อการร้ายภายในกรอบสหประชาชาติ และในวันที่ 2 ตุลาคม 2544 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงฯ ที่ 1373 (2001) และให้เร่งดำเนินการเตรียมการ

เพื่อที่จะเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาทั้ง 12 ฉบับข้างต้น ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ปัจจุบันประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาต่อต้านการก่อการร้ายแล้วทั้งสิ้น 7 ฉบับ

จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จึงเป็นที่มาของการที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษอาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลผู้ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ รวมทั้งตัวแทนทางการทูต ค.ศ. 1973 เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2550

1.2 ความมุ่งหมายในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ในประเทศไทย

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ จึงได้มีการประกาศทำที่ชัดเจนในการประณามการก่อการร้าย และแสดงความพร้อมที่จะร่วมกับพันธมิตรระหว่างประเทศในการปราบปรามการก่อการร้ายภายในกรอบสหประชาชาติ อันจะเห็นได้จากการที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงฯ ที่ 1373 (2001) ในวันที่ 2 ตุลาคม 2544 กล่าวคือ คณะรัฐมนตรีเร่งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมมือกันและพิจารณาถึงการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาต่อต้านการก่อการร้ายทั้งหมด 12 ฉบับโดยเร็ว ด้วยอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษอาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ รวมทั้งตัวแทนทางการทูต ค.ศ. 1973 เป็น 1 ใน 12 อนุสัญญาต่อต้านการก่อการร้าย คณะรัฐมนตรีจึงมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงการต่างประเทศ โดยมีอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมายกระทรวงการต่างประเทศ เป็นประธาน เร่งพิจารณาถึงพันธกรณีของอนุสัญญาฯ และให้ดำเนินการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ ฉบับดังกล่าวโดยด่วน

จนกระทั่งในการประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันอังคารที่ 16 มกราคม 2550 ที่ผ่าน มา คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติอนุมัติในวาระเร่งด่วน เรื่องที่กระทรวงการต่างประเทศได้เสนอ "การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษอาชญากรรม ที่กระทำต่อบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ รวมทั้งตัวแทนทางการทูต ค.ศ. 1973" โดยคณะกรรมการที่พิจารณาเรื่องการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ มีความเห็นว่า เนื่องจากวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ คือ การให้ความคุ้มครองตัวแทนทางการทูต แต่มิได้เฉพาะเจาะจงอยู่ที่การกระทำที่เป็นการก่อการร้ายเพียงอย่างเดียว ประเทศไทยจึงสามารถเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีการออกกฎหมายรองรับเพิ่มเติม และให้จัดทำคำประกาศ (declaration) ในส่วนของบทลงโทษ โดย

จัดทำคำประกาศของไทยในลักษณะเดียวกันกับคำประกาศของประเทศฟินแลนด์ กล่าวคือ ตั้งข้อสงวนที่จะไม่ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนในกรณีที่ความผิดมีบทลงโทษต่ำกว่า 1 ปี รวมทั้งจัดทำข้อสงวนไม่ยอมรับเขตอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพราะเห็นว่ากฎหมายไทยรองรับพันธกรณีอนุสัญญาฉบับนี้เพียงพอแล้ว

1.2.1 เจตนารมณ์และความมุ่งหมายของอนุสัญญาในประเทศไทย

อนุสัญญาฉบับนี้ให้ความคุ้มครองโดยตรงต่อบุคคลสำคัญของประเทศ ผู้ที่เกี่ยวข้องสถานที่อยู่ และยานพาหนะ โดยกำหนดมาตรการต่อต้านผู้กระทำการหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการฆาตกรรม การลักพาตัว หรือการโจมตีบุคคล หรือเสรีภาพ สถานที่ราชการ ที่อยู่อาศัยส่วนตัว เส้นทางเดินทางรวมถึงผู้ที่พยายามหรือข่มขู่ว่าจะกระทำการดังกล่าวด้วย

บุคคลที่จะได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญานี้ ได้แก่ ประมุขของรัฐ หรือหัวหน้ารัฐบาล สมาชิกที่ปฏิบัติหน้าที่ให้กับหัวหน้ารัฐภายใต้ธรรมนูญแห่งรัฐที่เกี่ยวข้อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และตัวแทนขององค์การระหว่างประเทศที่ได้รับสิทธิการปกป้องพิเศษในรัฐต่างชาติ รวมทั้งครอบครัวของบุคคลที่กล่าวทั้งหมด ไม่ว่าบุคคลดังกล่าวจะอยู่ ณ ที่แห่งใดในประเทศไทย

1.2.2 หน้าที่ของประเทศไทยในฐานะที่เป็นรัฐภาคี

เมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญา ฉบับนี้แล้ว ประเทศไทยจำเป็นต้องสร้างมาตรการและกฎเกณฑ์ในการป้องกันอาชญากรรมตามที่กำหนดในอนุสัญญา และต้องกำหนดให้ความผิดตามอนุสัญญา เป็นความผิดตามกฎหมายภายในของประเทศไทยด้วย และเมื่ออาชญากรรมนั้นเกิดขึ้นภายในเขตอำนาจของศาลของประเทศไทย บนเรือ หรืออากาศยานของประเทศไทย ไม่ว่าผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดจะเป็นบุคคลที่ถือสัญชาติไทย หรือสัญชาติอื่นก็ตาม และความผิดนั้นได้กระทำต่อบุคคลผู้ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ ตามที่อนุสัญญา ฉบับนี้ให้ความคุ้มครองไว้เป็นพิเศษ ประเทศไทยย่อมมีพันธะหน้าที่ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดผู้นั้น หรือไม่ก็ส่งตัวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนไปยังรัฐภาคีอื่นที่ทำการร้องขอ รวมทั้งจะต้องสร้างบทลงโทษที่มีความร้ายแรงเหมาะสมกับลักษณะของการก่ออาชญากรรมนั้นๆด้วย

ทั้งนี้ เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น รัฐภาคีสามารถควบคุมตัวผู้กระทำความผิดที่ถูกกล่าวหา ในขณะที่อยู่ในเขตแดนของรัฐตน และดำเนินการแจ้งให้รัฐภาคีที่เกี่ยวข้องทราบ โดยผ่านเลขาธิการสหประชาชาติ และสืบสวนสอบสวนผู้กระทำความผิดที่ถูกกล่าวหาหรือดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนหากมีข้อตกลงระหว่างกัน

นอกจากนี้ อนุสัญญาฉบับนี้ยังมุ่งเน้นให้รัฐภาคีร่วมมือกันใช้มาตรการป้องกันการเตรียมการกระทำความผิดที่จะเกิดขึ้นภายในเขตแดนของรัฐตนหรือรัฐอื่น รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลและหลักฐานที่จำเป็นต่อกระบวนการพิจารณาคดีอาญาอื่น ๆ ด้วย อาทิ เช่น หากเชื่อว่าผู้กระทำความผิดที่ถูกกล่าวหาหลบหนีออกจากเขตแดนของรัฐตน ก็ให้แจ้งให้รัฐอื่นทราบถึงการกระทำความผิด การระบุตัวบุคคล และข้อมูลที่มีอยู่อื่น ๆ เพราะฉะนั้นประเทศไทยจึงควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการในส่วนนี้โดยเฉพาะ เพื่อให้การเตรียมการป้องกันอาชญากรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.3 สิทธิของประเทศไทยในฐานะที่เป็นรัฐภาคี

นอกจากการที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ดังที่ได้กล่าวมาในหัวข้อที่แล้ว ในการที่จะต้องสร้างมาตรการและกฎเกณฑ์ในการป้องกันอาชญากรรมตามที่กำหนดในอนุสัญญา รวมทั้งสร้างบทลงโทษที่เหมาะสมต่อการก่ออาชญากรรมด้วยแล้วนั้น ประเทศไทยยังมีสิทธิตามอนุสัญญา ฉบับนี้อีกด้วย กล่าวคือ ในเมื่อประเทศไทยมีหน้าที่จะต้องใช้มาตรการป้องกันการเตรียมการกระทำความผิดที่จะเกิดขึ้นภายในเขตแดนของประเทศไทยเอง หรือรัฐอื่น รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลและหลักฐานที่จำเป็นต่อกระบวนการพิจารณาคดีอาญาอื่น ๆ ตลอดจนการให้ความคุ้มครองโดยตรงต่อบุคคลสำคัญของประเทศ ผู้ที่เกี่ยวข้อง สถานที่อยู่ และยานพาหนะ โดยกำหนดมาตรการต่อต้านผู้กระทำการหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการฆาตกรรม การลักพาตัว หรือการโจมตีบุคคล หรือเสรีภาพ สถานที่ราชการ ที่อยู่อาศัยส่วนตัว เส้นทางการเดินทางรวมถึงผู้ที่พยายามหรือข่มขู่ว่าจะกระทำการดังกล่าวด้วย ในขณะเวลาที่บุคคลดังกล่าวเข้ามาพำนักอยู่ในประเทศไทย ประเทศไทยก็ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองดังกล่าวเมื่อบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศตามอนุสัญญา ฉบับนี้ซึ่งถือสัญชาติไทยเข้าไปพำนักอยู่ในเขตอำนาจของรัฐภาคีอื่นๆ รวมตลอดจนถึงการที่จะได้รับความร่วมมือจากรัฐภาคีอื่นในการที่จะได้รับการป้องกันมากเป็นพิเศษ

กล่าวคือ รัฐภาคีอื่นจะต้องใช้มาตรการป้องกันการเตรียมการกระทำความผิดที่จะเกิดขึ้นภายในเขตแดนของรัฐตนหรือรัฐอื่น รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลและหลักฐานที่จำเป็นต่อกระบวนการพิจารณาคดีอาญาอื่น ๆ ให้กับประเทศไทยในฐานะที่เป็นรัฐภาคีของอนุสัญญา ฉบับนี้ด้วยเช่นเดียวกัน

1.2.4 สาระสำคัญของอนุสัญญา

1. ให้รัฐภาคีกำหนดให้การกระทำความผิดตามอนุสัญญาฯ อาทิ ความผิดต่อชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สินของบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ เป็นอาชญากรรมตาม

กฎหมายภายในของตนและมีบทลงโทษที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงสภาพความร้ายแรงของอาชญากรรม (มาตรา 2 ของอนุสัญญา)

2. ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการเท่าที่จำเป็นเพื่อกำหนดเขตอำนาจศาลของตนเหนืออาชญากรรมตามอนุสัญญา (มาตรา 3 ของอนุสัญญา)

3. ให้รัฐภาคีร่วมมือกันในการป้องกันอาชญากรรมตามอนุสัญญา โดยเฉพาะการป้องกันการเตรียมการเพื่อประกอบอาชญากรรม และการแลกเปลี่ยนข้อสนเทศและการประสานการดำเนินมาตรการทางปกครอง (มาตรา 4 ของอนุสัญญา)

4. ให้รับภาคีฟ้องร้องดำเนินคดีผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามอนุสัญญา ซึ่งปรากฏตัวอยู่ในอาณาเขตของรัฐนั้นๆ ตามกระบวนการตามกฎหมายภายในของรับเช่นว่าในกรณีที่ไม่ส่งตัวบุคคลนั้นเป็นผู้ร้ายข้ามแดน (มาตรา 7 ของอนุสัญญา)

5. ให้รัฐภาคีกำหนดให้อาชญากรรมตามอนุสัญญา เป็นความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ (มาตรา 8 ของอนุสัญญา)

1.3 สถานะทางกฎหมายของอนุสัญญา

กฎหมายว่าด้วยสนธิสัญญาเกิดจากแนวทางปฏิบัติของรัฐเกี่ยวกับการจัดทำข้อตกลงและการเคารพข้อตกลงระหว่างกัน แนวทางปฏิบัตินี้ใช้กันแพร่หลายจนกลายเป็นจารีตประเพณีระหว่างประเทศ และต่อมาได้มีการประมวลขึ้นเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร คือ อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 ซึ่งมีลักษณะที่เป็นความตกลงระหว่างประเทศในรูปแบบลายลักษณ์อักษร ซึ่งกระทำขึ้นโดยรัฐ และอยู่ในขอบเขตของกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ขณะเดียวกันกฎหมายจารีตประเพณีอื่น ๆ ที่มีได้ระบุในอนุสัญญานี้ยังคงถือว่ามีผลใช้บังคับ

หากจะพิจารณาอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษอาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ รวมทั้งตัวแทนทางการทูต ค.ศ. 1973 ว่ามีสถานะทางกฎหมายเป็นสนธิสัญญาหรือไม่นั้น เมื่อพิจารณาจากคำนิยามของคำว่า “สนธิสัญญา” (Treaty) ตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 ตามมาตรา 2(1)(a) ได้นิยามไว้ว่า

สนธิสัญญา หมายถึง “ความตกลงระหว่างประเทศที่สร้างขึ้นระหว่างรัฐ เป็นลายลักษณ์อักษร และอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศไม่ว่าจะรวมอยู่ในตราสารฉบับเดียว หรือตราสารที่เกี่ยวข้องสองฉบับ หรือมากกว่านั้น และไม่ว่าจะเรียกชื่อเฉพาะว่าอย่างไรก็ตาม”⁶

ดังนั้น จะถือเป็นสนธิสัญญาได้ จะต้องมีลักษณะดังนี้

1. เป็นความตกลงระหว่างประเทศในรูปลายลักษณ์อักษร
2. กระทำขึ้นระหว่างรัฐ
3. อยู่ในขอบเขตของกฎหมายระหว่างประเทศ

ส่วนจะมีการเรียกชื่อเช่นใดนั้นก็ไม่ได้ เช่น สนธิสัญญา (Treaty) อนุสัญญา (Convention) พิธีสาร (Protocol) ความตกลง (Agreement) ข้อตกลง (Arrangement) กฎบัตร (Charter) เป็นต้น⁷

แม้ว่าอนุสัญญากฎระเบียบอื่นๆ จะระบุเพียงว่าสนธิสัญญาเป็นตราสารที่สร้างขึ้นระหว่างรัฐ แล้วสนธิสัญญาที่สร้างขึ้นโดยองค์การระหว่างประเทศจะถือเป็นสนธิสัญญาตามความหมายของอนุสัญญากฎระเบียบอื่นๆ ด้วยหรือไม่

สนธิสัญญาที่สร้างขึ้นโดยองค์การระหว่างประเทศ ให้รวมอยู่ในความหมายของสนธิสัญญาด้วยเช่นกัน เนื่องจากองค์การระหว่างประเทศก็มีความสามารถในการเข้าเป็นภาคีของสนธิสัญญาได้ เพราะถือเป็นผู้ทรงสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ (Subject)

ดังนั้นแล้วเมื่อพิจารณาอนุสัญญา ฉบับนี้ คำว่า “อนุสัญญา” ก็เป็นชื่อของสนธิสัญญาเช่นกัน อีกทั้งอนุสัญญา ฉบับนี้เป็นความตกลงระหว่างประเทศที่สร้างขึ้นระหว่างรัฐภาคีต่างๆ ขององค์การสหประชาชาติ โดยเนื้อหาของอนุสัญญา ก็เป็นการกำหนดฐานความผิดและความร่วมมือระหว่างรัฐภาคีในการป้องกัน และลงโทษอาชญากรรมที่กระทำบุคคลผู้ได้รับความ

⁶ Article 2(1)(a) of the Vienna Convention on the Law of Treaties 1969

1. For the purposes of the present Convention:

(a) 'treaty' means an international agreement concluded between States in written form and governed by international law, whether embodied in a single instrument or in two or more related instruments and whatever its particular designation.

⁷ พรพนทิพา พูลสวัสดิ์, “หลักการและปัญหากฎหมายตามอนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อการปราบปรามการให้การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ค.ศ. 1999”, (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548) ,น.77

คุ้มครองระหว่างประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดสิทธิและพันธกรณีภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้นอนุสัญญาฯ ฉบับนี้จึงมีสถานะทางกฎหมายเป็นสนธิสัญญาครบถ้วน ตามองค์ประกอบของสนธิสัญญาทุกประการ

ดังนั้นแล้ว หากประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ จะต้องพิจารณาถึงพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ในฐานะที่เป็นสนธิสัญญา ที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย กล่าวคือ หากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ แล้ว จะมีผลให้ประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ต่อไป ทั้งนี้พันธกรณีตามสนธิสัญญาของรัฐภาคีเป็นพันธกรณีที่รัฐจะต้องกระทำการ หรืองดเว้นกระทำการใด ๆ โดยต้องอนุวัติการ หรือดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของอนุสัญญานั้น ๆ ด้วย หากรัฐภาคีมิได้ปฏิบัติตาม หรือดำเนินการให้สอดคล้องตามอนุสัญญาแล้ว รัฐภาคีก็จะต้องมีความรับผิดชอบในการไม่ปฏิบัติตามสนธิสัญญา โดยรัฐภาคีไม่สามารถอ้างกฎหมายภายในเพื่อปฏิเสธพันธกรณีดังกล่าวได้⁸

เมื่อพิจารณาได้ว่าอนุสัญญาฯ มีสถานะทางกฎหมายในฐานะสนธิสัญญา ซึ่งประเทศที่เข้าเป็นภาคีจะต้องผูกพันในฐานะที่เป็นรัฐภาคีแล้ว การพิจารณาในการเข้าเป็นภาคีและการอนุวัติการตามกฎหมายภายใน ก็จะต้องเป็นไปตามกระบวนการของการปรับใช้สนธิสัญญาตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะที่จะเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ อันนำมาสู่ปัญหาที่ต้องพิจารณาในเรื่องการให้ความเห็นชอบในกระบวนการนิติบัญญัติ และปัญหาในการปรับปรุงกฎหมายภายในเพื่อให้มีความสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของอนุสัญญาฯ

การอนุวัติการสนธิสัญญาในประเทศไทยนั้น ต้องมีการออกกฎหมายอนุวัติการให้เป็นกฎหมายภายในเสียก่อน โดยหลักการนี้เป็นไปตามทฤษฎีทวินิยม (Dualism) ที่ถือว่าสนธิสัญญาเป็นคนละส่วน แยกออกจากกฎหมายภายใน โดยการทำสนธิสัญญา แม้จะมีการให้สัตยาบันแล้ว แต่ก็ผลเพียงในทางระหว่างประเทศ กฎเกณฑ์ในสนธิสัญญานั้นยังไม่มีผลต่อพลเมือง จนกว่าจะได้มีการประกาศของรัฐสภาให้ใช้เป็นกฎหมายภายในที่จะมีผลใช้แก่ประชาชนพลเมือง

⁸ Vienna Convention on the Law of Treaties 1969 ข้อ 27 International law and observance of treaties

ภายในประเทศได้⁹ เนื่องจากหลักทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศได้ระบุไว้ในมาตรา 26 และ 29 อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 ดังนี้

มาตรา 26 สนธิสัญญาทุกฉบับที่มีผลใช้บังคับย่อมผูกพันภาคีแห่งสนธิสัญญานั้น และภาคีจักต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาด้วยความสุจริต

มาตรา 29 เว้นไว้แต่มีเจตนารมณ์เป็นอื่นโดยสนธิสัญญา หรือข้อกำหนดอื่น สนธิสัญญาจักมีผลผูกพันภายในอาณาเขตทั้งหมดของแต่ละภาคี

ดังนั้นแล้วผลของการภาคยานุวัติ (accession) อนุสัญญาฯ ฉบับนี้ของประเทศไทย อันถือเป็นการแสดงความยินยอมผูกพันตามสนธิสัญญา (Expressing consent to be bound by the treaty) ซึ่งถือว่าเป็นการรับรองขั้นสุดท้าย ซึ่งการให้ความยินยอมของรัฐเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญานั้น¹⁰ ก็ทำให้ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องละเว้นการกระทำใดๆ อันเป็นการทำให้วัตถุประสงค์หรือความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญาฯ นั้นเสื่อมเสียไป ซึ่งหากประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ ฉบับดังกล่าวแล้ว ก็มีความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมายอนุวัติการขึ้น ซึ่งอาจจะตราออกมาเป็นพระราชบัญญัติบังคับการให้เป็นไปตามอนุสัญญาฯ และอาจมีการออกประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของฝ่ายบริหารเพิ่มเติมขึ้นมา เพื่อให้กฎหมายภายในมีความสอดคล้องกับพันธกรณีในอนุสัญญาฯ และประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ดังกล่าวได้

1.4 กระบวนการในการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ ในประเทศไทย

ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายใน หรือการนำกฎหมายระหว่างประเทศไปใช้ในระบบกฎหมายภายใน ก็นับว่าเป็นปัญหาที่จะต้องพิจารณาวาระบบกฎหมายใดจะมีผลบังคับใช้เหนือระบบกฎหมายอีกระบบหนึ่ง (primacy of legal system) ในกรณีที่ระบบกฎหมายทั้งสองขัดแย้งกัน จึงเกิดเป็นทฤษฎีที่แตกต่างกัน ได้แก่ ทฤษฎีเอกนิยม

⁹ วิษณุ เครืองาม, การใช้กฎหมายระหว่างประเทศในระบบกฎหมายภายในของไทย รายงานผลการวิจัย ทุณวิจัรัชดาภิเษกสมโภช, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), น. 119.

¹⁰ รศ.ดร. ลาวัณย์ ถนัดศิลป์กุล, เอกสารประกอบการบรรยาย : กระบวนการทำสนธิสัญญา กับขั้นตอนการให้สัตยาบัน.

(monism) ที่ถือว่ากฎหมายระหว่างประเทศมีค่าเหนือกฎหมายภายใน เพราะเป็นผลของการใช้อำนาจอธิปไตยในนามของรัฐ ย่อมมีค่าเหนือกฎหมายภายในซึ่งเป็นผลของการใช้อำนาจอธิปไตยอันเนื่องมาจากอำนาจอธิปไตยอีกทีหนึ่ง สนธิสัญญาจึงมีผลบังคับภายในประเทศภาคีโดยตรง โดยไม่จำเป็นต้องมีการยอมรับหรือการออกกฎหมายมารับรอง ส่วนอีกทฤษฎีหนึ่ง ได้แก่ ทฤษฎีทวินิยม (dualism) ที่ถือว่า กฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายในเป็นกฎหมายคนละส่วนกัน ไม่มีฝ่ายใดมีค่าเหนือฝ่ายใด ดังนั้น สนธิสัญญาอันเป็นที่มาของกฎหมายระหว่างประเทศจะมีผลบังคับทางกฎหมายภายในก็จะต้องมีการยอมรับ (reception) โดยกฎหมายภายในออกมารับรองในรูปหนึ่งรูปใด¹¹

เนื่องจากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ตั้งแต่เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2550 ซึ่งยังไม่มีมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 จึงต้องพิจารณาจากรัฐธรรมนูญฉบับเก่า คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

รัฐธรรมนูญ มาตรา 224 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ” วรรคสอง บัญญัติว่า “หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา¹²” และ มาตรา 3 บัญญัติว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” หมายความว่าพระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยในการทำหนังสือสัญญาต่างๆ (ตามมาตรา 224) ไม่ว่าจะเป็นหนังสือสัญญาสันติภาพ หนังสือสัญญา

¹¹ อรุณ ภาณุพงศ์, “คำบรรยายลักษณะวิชาสนธิสัญญา” ชั้นปริญญาโททางการทูต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2506 หน้า พิเศษ 2 .(อัดสำเนา)

¹² ปัจจุบันคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 190 วรรคสอง “หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศ อย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว”

สงบศึก หรือหนังสือสัญญาอื่น กับนานาประเทศ หรือกับองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นอำนาจในทางบริหาร โดยผ่านทางคณะรัฐมนตรีหรือรัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร และหากหนังสือสัญญาดังกล่าวมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติ เพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา หนังสือสัญญานั้นก็ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาด้วย

รัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 มาตรา 224 วรรคหนึ่ง ให้อำนาจฝ่ายบริหารในการทำความตกลงทวิภาคีและพหุภาคีกับต่างประเทศ (รัฐและองค์การระหว่างประเทศ) ดังที่มาตรา 224 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศ หรือกับองค์การระหว่างประเทศ” รัฐธรรมนูญมาตรา 224 วรรคสอง เป็นการวางหลักการจำกัดการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารตามวรรคหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่มีสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งเข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติ เพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา ในกรณีนี้ฝ่ายบริหารจะต้องนำหนังสือสัญญาที่เข้าข่ายตามมาตรา 224 วรรคสอง ขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อน

เจตนารมณ์ของมาตรา 224 วรรคสอง ได้แก่การป้องกันมิให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจในการดำเนินการระหว่างประเทศ ในเรื่องที่จะมีผลในการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจรัฐ แม้ว่าฝ่ายบริหารจะมีอำนาจทำความตกลงสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายที่ก่อให้เกิดพันธผูกพันทางกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นระหว่างรัฐด้วยกันหรือระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศก็ตาม แต่หากความตกลงที่ทำในรูปหนังสือสัญญานั้น มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตหรืออำนาจแห่งรัฐ หรือจะต้องมาออกพระราชบัญญัติ เพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา ฝ่ายบริหารจะต้องนำหนังสือสัญญานั้นมาขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อน

มาตรา 224 วรรคหนึ่ง มีความชัดเจนอยู่แล้ว ส่วนมาตรา 224 วรรคสองนั้น ประเด็นหลักอยู่ที่ว่าการทำสนธิสัญญานั้นมีผลในการเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจรัฐ และการต้องมาออกพระราชบัญญัติ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ และระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศอย่างกว้าง เพราะบทบาทของรัฐและองค์การระหว่างประเทศในสมัยใหม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากกว่าแต่ก่อน ที่สำคัญก็คือเขตอำนาจรัฐในที่นี้หมายถึงเขตอำนาจทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรมด้วย มิได้หมายถึงเขตอำนาจอธิปไตยที่จำกัดอยู่เฉพาะดินแดนที่เป็นอาณาเขตทางกายภาพแต่เพียงด้านเดียว

กรณีที่จะเข้ามาตรา 224 นั้น จึงมีทั้งสองกรณี คือกรณีทำหนังสือสัญญาซึ่งอยู่ในขอบข่ายอำนาจของฝ่ายบริหารโดยไม่เกี่ยวข้องกับฝ่ายนิติบัญญัติ กับกรณีที่แม้จะอยู่ในขอบข่ายอำนาจ

ของฝ่ายบริหารก็ตาม แต่จะต้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติให้ความเห็นชอบด้วย การที่จะพิจารณาว่ากรณีหนังสือสัญญาจะอยู่ในขอบข่ายอำนาจของฝ่ายใดนั้น ปัจจัยตัดสินจึงมีใช้อยู่ที่กระบวนการจัดทำหนังสือสัญญา หรือที่ความสามารถในการใช้บังคับของหนังสือสัญญา หากอยู่ที่การที่มีบทเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจรัฐ หรือจะต้องมาออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญาหรือไม่ หากเป็นเช่นนั้น ย่อมถือว่าได้ก้าวล่วงเข้ามาอยู่ในกรณีที่จะต้องผ่านกระบวนการให้ความเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติด้วย ฝ่ายบริหารจะต้องทำหนังสือสัญญา ไม่ว่าจะเรียกชื่อว่าอะไรก็ตาม มาขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อน ดังนั้น มาตรา 224 วรรคสอง จึงได้วางเงื่อนไขไว้เพื่อป้องกันมิให้ฝ่ายบริหารใช้อำนาจเกินขอบเขตที่รัฐธรรมนูญให้ไว้แล้วตามมาตรา 224 วรรคสอง เพราะเงื่อนไขของการมีบทเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจรัฐ และการต้องมาออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญาหรือข้อตกลงเป็นเครื่องกำหนดกรอบของกระบวนการอีกกระบวนการหนึ่ง ซึ่งแตกต่างไปจากกรอบของกระบวนการที่ฝ่ายบริหารสามารถดำเนินการโดยลำพังโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการทางรัฐสภา

การปรับใช้สนธิสัญญาในประเทศไทยเป็นไปตามหลักทวินิยม กล่าวคือ ต้องผ่านการแปลงเป็นกฎหมายภายในเสียก่อน ในรูปของกฎหมาย อนุวัติการ เพื่อให้กฎหมายภายในสอดคล้องกับพันธกรณีตามพิธีสาร และรัฐภาคีก็จะสามารถปฏิบัติตามข้อผูกพันในสนธิสัญญาได้¹³

ในการพิจารณาว่าอนุสัญญาฯ ดังกล่าว อยู่ในความหมายของ หนังสือสัญญา ที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ตามมาตรา 224 วรรคสองหรือไม่นั้น พิจารณาได้ดังนี้ รัฐธรรมนูญทุกฉบับใช้คำว่า หนังสือสัญญา (compact) โดยไม่เคยใช้คำว่า สนธิสัญญา (treaty) ที่เป็นเช่นนี้เพราะคำว่า หนังสือสัญญา จะหมายรวมถึงความตกลงระหว่างประเทศทุกรูปแบบ เช่น สนธิสัญญา (treaty) อนุสัญญา (Convention) ความตกลง (Agreement) พิธีสาร (Protocol) เป็นต้น ในกรณีนี้ ความตกลงที่ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะเรียกว่า compact ซึ่งหมายถึง หนังสือสัญญา ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า คำว่า หนังสือสัญญา แม้จะมีได้บัญญัติความหมายไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ก็อาจกล่าวได้ว่า หนังสือสัญญาตามรัฐธรรมนูญ มีความหมายครอบคลุมถึงความตกลงทุก

¹³ Jathuron Thirawat, "Treaty-Making Law Process and Application of Treaties in the Practice of Thailand," Post-Graduate Program of Law , Thammasat University, 1996, pp. 84-85.

ประเภทที่ประเทศไทยทำขึ้นกับนานาประเทศ หรือกับองค์การระหว่างประเทศ และหนังสือสัญญา ดังกล่าว ต้องมีลักษณะเป็นสัญญาที่ทำขึ้นเป็นหนังสือ และเป็นสัญญาที่อยู่ภายใต้บังคับของ กฎหมายระหว่างประเทศ

หลักเกณฑ์ของสนธิสัญญาที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ได้แก่

- 1) สนธิสัญญาที่มีข้อบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย
- 2) สนธิสัญญาที่มีข้อบทเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิ อธิปไตย หรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญา หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ
- 3) สนธิสัญญาที่จะต้องมีการออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา

ซึ่งหากพิจารณาจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่า การที่ประเทศไทยได้เข้า เป็นภาคีของอนุสัญญาฯ ฉบับดังกล่าว อาจมีความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมายหรือกฎเกณฑ์ใดๆ ขึ้นมาอนุวัติการตามพิธีสาร ซึ่งหากมีการตรากฎหมายออกมาในรูปของพระราชบัญญัติ ก็จะทำให้ การเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาเสียก่อน

แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ ฉบับนี้แล้วเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2550 โดยคณะรัฐมนตรีในสมัยนั้นได้ให้ความเห็นชอบตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การต่างประเทศได้เสนอความเห็นภายหลังที่ได้มีการจัดตั้งกลุ่มคณะทำงานเพื่อพิจารณาการ เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ ฉบับดังกล่าว ว่าไทยสามารถเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ได้โดยไม่ต้อง แก้ไขกฎหมายภายใน เพียงแต่สมควรจัดทำคำประกาศ (Declaration) ในส่วนของเรื่องโทษ สำหรับการข่มขู่ และจัดทำข้อสงวนในส่วนของการส่งผู้ร้ายข้ามแดนว่าจะส่งในกรณีความผิดที่มี โทษจำคุกมากกว่า 1 ปี ดังเช่น ฟินแลนด์ รวมทั้งจัดทำข้อสงวนในเรื่องการระงับข้อพิพาทโดยศาล ยุติธรรมระหว่างประเทศ

2. พันธกรณีของประเทศไทยตามอนุสัญญาฯ

2.1 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับความคุ้มครองตามอนุสัญญาฯ

ประเทศไทยไม่ได้มีการออกกฎหมายเพื่อที่จะให้การป้องกันและลงโทษอาชญากรรมที่ กระทำต่อบุคคลผู้ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ รวมทั้งตัวแทนทางการทูต เป็นการเฉพาะ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีในสมัยที่ได้อนุมัติให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ เห็นว่า

ประเทศไทยมีกฎหมายภายในเพียงพอแล้วที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ ดังนั้นจึงต้องพิจารณาจากกฎหมายไทยที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันว่าเป็นไปตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ หรือไม่

2.1.1 กฎหมายไทยในเรื่องความคุ้มครองบุคคล

ในเรื่องความคุ้มครองบุคคล บุคคลที่ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศตามอนุสัญญาฯ มีดังนี้

- (1) ประมุขแห่งรัฐรวมถึงสมาชิกในราชวงศ์
- (2) ประมุขของรัฐบาล
- (3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
- (4) ผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใดรัฐหนึ่ง
- (5) เจ้าหน้าที่หรือตัวแทนอื่นใดขององค์การระหว่างประเทศซึ่งมีลักษณะเป็นองค์การระหว่างรัฐบาล

บุคคลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ให้ได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษจากการกระทำใด ๆ ที่เป็นการทำร้ายร่างกาย ละเมิดเสรีภาพ หรือทำลายศักดิ์ศรีของบุคคลนั้น ตามที่ได้เคยกล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 ซึ่งตามอนุสัญญาฯ นั้น ไม่ได้ให้ความคุ้มครองแต่เฉพาะบุคคลนั้นๆ แต่ยังให้รวมไปถึงสมาชิกในครอบครัว และคณะผู้ติดตามอีกด้วย กล่าวคือ

(1) ประมุขแห่งรัฐรวมถึงสมาชิกในราชวงศ์

โดยที่มาตรา 1 ข้อ 1 (ก) ของอนุสัญญาฯ กำหนดไว้ว่า ประมุขของรัฐตามธรรมนูญของรัฐที่เกี่ยวข้องนั้น รวมตลอดจนถึงสมาชิกไม่ว่าจะเป็นสมาชิกในราชวงศ์ของประมุขแห่งรัฐตามธรรมนูญของรัฐนั้น หรือแม้กระทั่งสมาชิกอื่นๆ ในฐานะที่เป็นผู้ติดตามประมุขของรัฐในขณะที่เดินทางไปยังรัฐอื่น ย่อมได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ ในฐานะที่เป็น “บุคคลผู้ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ” โดยความคุ้มครองดังกล่าวมุ่งเน้นไปในขณะที่ประมุขของรัฐรวมตลอดจนถึงสมาชิกมีการเดินทางไปยังรัฐอื่น อาศัยอยู่ในรัฐอื่นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการไปในลักษณะที่เป็นการส่วนตัว หรือการเดินทางไปเยือนรัฐอื่นอย่างไม่เป็นทางการ หรือการเดินทางไปเยือนรัฐอื่นอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้อนุสัญญาฯ ฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะให้บุคคลดังที่ได้กล่าวมาได้รับความคุ้มครองมากเป็นพิเศษกว่าบุคคลอื่นทั่วไป โดยมุ่งเน้นไปยังการให้ความคุ้มครองในทุกเวลา และทุกสถานการณ์ขณะที่บุคคลดังกล่าวมาอาศัยอยู่ในรัฐอื่น ทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นประมุขของรัฐ หรือบุคคลอื่นที่มีคุณลักษณะเทียบเท่ากับประมุขของรัฐ

พิจารณาตามกฎหมายไทย

พิจารณาจากประมวลกฎหมายอาญา ที่ได้บัญญัติไว้ในหมวด 4 ว่าด้วยความผิดต่อสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ ดังนี้

มาตรา 130

ผู้ใดทำร้ายร่างกายหรือประทุษร้ายต่อเสรีภาพของราชาธิบดี ราชนินี ราชสามี รัชทายาท หรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ ซึ่งมีสัมพันธไมตรี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี

ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา 132

ผู้ใดฆ่าหรือพยายามฆ่าบุคคลหนึ่งบุคคลใดดังระบุไว้ในมาตรา 130 หรือมาตรา 131 ต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา 133

ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายราชาธิบดี ราชนินี ราชสามี รัชทายาท หรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 130 , 132 และ 133 นี้ แม้จะให้ความคุ้มครองประมุขของรัฐ รวมไปถึงสมาชิกในราชวงศ์ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง การทำร้ายร่างกาย การละเมิดเสรีภาพ และการทำลายศักดิ์ศรี ก็จริงอยู่ แต่ความคุ้มครองดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงความคุ้มครองตามที่อนุสัญญา ฉบับนี้ให้ความคุ้มครองไว้ กล่าวคือ กฎหมายไทยไม่ได้ให้ความคุ้มครองกับสมาชิกอื่นๆ ในฐานะที่เป็นผู้ติดตามประมุขของรัฐในขณะเดินทางไปยังรัฐอื่น อีกทั้งยังไม่มีกำหนดไว้ให้เข้าใจอย่างชัดแจ้งว่าจะให้ความคุ้มครองบุคคลดังกล่าวในลักษณะที่เดินทางไปเป็นการส่วนตัว หรือการเดินทางไปเยือนรัฐอื่นอย่างไม่เป็นทางการ หรือการเดินทางไปเยือนรัฐอื่นอย่างเป็นทางการ

เพราะหากมองเจตนารมณ์ของอนุสัญญาฉบับนี้แล้วจะเห็นว่า อนุสัญญาฯ ฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะให้บุคคลดังที่ได้กล่าวมาได้รับความคุ้มครองมากเป็นพิเศษกว่าบุคคลอื่นทั่วไป โดยมุ่งเน้นไปยังการให้ความคุ้มครองในทุกเวลา และทุกสถานการณ์ขณะที่บุคคลดังกล่าวมาอาศัยอยู่ในรัฐอื่น ทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นประมุขของรัฐ หรือบุคคลอื่นที่มีคุณลักษณะเทียบเท่ากับประมุขของรัฐ

(2) ประมุขของรัฐบาล

โดยที่มาตรา 1 ข้อ 1 (ก) ของอนุสัญญาฯ กำหนดไว้ว่า ประมุขของรัฐบาล รวมตลอดจนถึงสมาชิกในครอบครัวของประมุขของรัฐบาลของรัฐนั้น ในขณะที่บุคคลดังกล่าวเดินทางไปยังรัฐอื่น ย่อมได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญาฉบับนี้ในฐานะที่เป็น “บุคคลผู้ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ” โดยความคุ้มครองดังกล่าวมุ่งเน้นไปในขณะที่ประมุขของรัฐบาล รวมตลอดจนถึงสมาชิกในครอบครัวมีการเดินทางไปยังรัฐอื่น อาศัยอยู่ในรัฐอื่นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการไปในลักษณะที่เป็นการส่วนตัว หรือการเดินทางไปเยือนรัฐอื่นอย่างไม่เป็นทางการ หรือการเดินทางไปเยือนรัฐอื่นอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้อนุสัญญาฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะให้บุคคลดังที่ได้กล่าวมาได้รับความคุ้มครองมากเป็นพิเศษกว่าบุคคลอื่นทั่วไป โดยมุ่งเน้นไปยังการให้ความคุ้มครองในทุกเวลา และทุกสถานการณ์ขณะที่บุคคลดังกล่าวมาอาศัยอยู่ในรัฐอื่น

อย่างไรก็ตามมีข้อแตกต่างจากหัวข้อ (1) ในกรณีนี้ หากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ในคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ติดตามมาด้วยกับหัวหน้ารัฐบาล เจ้าหน้าที่ในคณะรัฐมนตรีนั้นจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองมากเป็นพิเศษอย่างที่คณะผู้ติดตามประมุขของรัฐได้รับ คงได้รับความคุ้มครองตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศเท่านั้น กล่าวคือ จะได้รับความคุ้มครองในกรณีที่เป็นการเดินทางไปยังรัฐอื่นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายมาเท่านั้น

พิจารณาตามกฎหมายไทย

ไม่พบกฎหมายไทยในเรื่องที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองประมุขของรัฐบาลรวมตลอดจนถึงสมาชิกในครอบครัวของประมุขของรัฐบาลของรัฐนั้น ในขณะที่บุคคลดังกล่าวเดินทางไปยังรัฐอื่น แต่อาจอนุมานได้จากการที่ คณะรัฐมนตรีฯ เห็นว่าประมวลกฎหมายอาญา หมวด 4 ว่าด้วยความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศนั้นให้ความคุ้มครองแก่ประมุขของรัฐบาลแล้ว ทั้งนี้เพราะ “ประมุขของรัฐบาลต่างประเทศ” ย่อมอาจเป็น “ผู้แทนรัฐต่างประเทศ” ได้ ดังนี้

มาตรา 131

ผู้ใดทำร้ายร่างกาย หรือประทุษร้ายต่อเสรีภาพของผู้แทนรัฐต่างประเทศ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่พระราชสำนัก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา 134

ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายผู้แทนรัฐต่างประเทศซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่พระราชสำนัก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

แม้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 131 และ 134 นี้ จะให้ความคุ้มครองประมุขของรัฐบาล ในฐานะที่เป็น “ผู้แทนรัฐต่างประเทศ” ไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง การทำร้ายร่างกาย การละเมิดเสรีภาพ และการทำลายศักดิ์ศรี ก็จริงอยู่ แต่อย่างไรก็ตามความคุ้มครองดังกล่าวก็ไม่ครอบคลุมถึงความคุ้มครองตามที่อนุสัญญาฉบับนี้ให้ความคุ้มครองไว้ กล่าวคือ กฎหมายไทยไม่ได้ให้ความคุ้มครองกับสมาชิกในครอบครัวของประมุขของรัฐบาล อีกทั้งยังไม่มีกำหนดไว้ให้เข้าใจอย่างชัดแจ้งว่าจะให้ความคุ้มครองบุคคลดังกล่าวในลักษณะที่เดินทางไปเป็นการส่วนตัว หรือการเดินทางไปเยือนรัฐอื่นอย่างไม่เป็นทางการ หรือการเดินทางไปเยือนรัฐอื่นอย่างเป็นทางการ

(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

เช่นเดียวกันกับประมุขของรัฐบาล โดยที่มาตรา 1 ข้อ 1 (ก) ของอนุสัญญากำหนดไว้ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศรวมถึงสมาชิกในครอบครัวของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของรัฐนั้น ในขณะที่บุคคลดังกล่าวเดินทางไปยังรัฐอื่น ย่อมได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญาฉบับนี้ในฐานะที่เป็น “บุคคลผู้ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ” โดยความคุ้มครองดังกล่าวมุ่งเน้นไปในขณะที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รวมตลอดจนถึงสมาชิกในครอบครัวมีการเดินทางไปยังรัฐอื่น อาศัยอยู่ในรัฐอื่นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการไปในลักษณะที่เป็นการส่วนตัว หรือการเดินทางไปเยือนรัฐอื่นอย่างไม่เป็นทางการ หรือการเดินทางไปเยือนรัฐอื่นอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้อนุสัญญาฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะให้บุคคลดังที่ได้กล่าวมาได้รับความคุ้มครองมากเป็นพิเศษกว่าบุคคลอื่นทั่วไป โดยมุ่งเน้นไปยังการให้ความคุ้มครองในทุกเวลา และทุกสถานการณ์ขณะที่บุคคลดังกล่าวมาอาศัยอยู่ในรัฐอื่น

อย่างไรก็ตามก็มีข้อแตกต่างจากหัวข้อ (1) เช่นเดียวกันกับในกรณีของประมุขของรัฐบาล ในกรณีที่ หากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ในคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ติดตามมาด้วยกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ในคณะรัฐมนตรีนั้นจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองมากเป็นพิเศษอย่างที่คณะผู้ติดตามประมุขของรัฐได้รับ คงได้รับความคุ้มครองตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศเท่านั้น กล่าวคือ จะได้รับความคุ้มครองในกรณีที่เป็นการเดินทางไปยังรัฐอื่นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายมาเท่านั้น

พิจารณาตามกฎหมายไทย

เช่นเดียวกันกับ ประมุขของรัฐบาล ไม่พบกฎหมายไทยในเรื่องที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศรวมถึงสมาชิกในครอบครัวของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในขณะที่บุคคลดังกล่าวเดินทางไปยังรัฐอื่น แต่อาจอนุมานได้เช่นเดียวกัน จากการที่ คณะรัฐมนตรีฯ เห็นว่าประมวลกฎหมายอาญา หมวด 4 ว่า

ด้วยความติดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศนั้นให้ความคุ้มครองแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแล้ว ทั้งนี้เพราะ “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ” ย่อมอาจเป็น “ผู้แทนรัฐต่างประเทศ” ได้ ดังเช่นกรณีประมุขของรัฐบาล

มาตรา 131

ผู้ใดทำร้ายร่างกาย หรือประทุษร้ายต่อเสรีภาพของผู้แทนรัฐต่างประเทศ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่พระราชสำนัก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

ผู้ใดพยายามกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา 134

ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายผู้แทนรัฐต่างประเทศซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่พระราชสำนัก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

แม้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 131 และ 134 นี้ จะให้ความคุ้มครองรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในฐานะที่เป็น “ผู้แทนรัฐต่างประเทศ” ไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง การทำร้ายร่างกาย การละเมิดเสรีภาพ และการทำลายศักดิ์ศรี ก็จริงอยู่ แต่อย่างไรก็ตามความคุ้มครองดังกล่าวก็ไม่ครอบคลุมถึงความคุ้มครองตามที่อนุสัญญา ฉบับนี้ให้ความคุ้มครองไว้ กล่าวคือกฎหมายไทยไม่ได้ให้ความคุ้มครองกับสมาชิกในครอบครัวของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ อีกทั้งยังไม่มีกำหนดไว้ให้เข้าใจอย่างชัดแจ้งว่าจะให้ความคุ้มครองบุคคลดังกล่าวในลักษณะที่เดินทางไปเป็นการส่วนตัว หรือการเดินทางไปเยือนรัฐอื่นอย่างไม่เป็นทางการ หรือการเดินทางไปเยือนรัฐอื่นอย่างเป็นทางการ

(4) ผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใดรัฐหนึ่ง

โดยที่มาตรา 1 ข้อ 1 (ข) ของอนุสัญญา กำหนดไว้ว่า “ให้ผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่ใด ๆ ของรัฐใดรัฐหนึ่งหรือเจ้าหน้าที่หรือตัวแทนอื่นใดขององค์การระหว่างประเทศซึ่งมีลักษณะเป็นองค์การระหว่างรัฐบาล...” คำว่า “ผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่ใด ๆ ของรัฐใดรัฐหนึ่ง” หมายความว่า ผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่ใด ๆ ของรัฐ ซึ่งได้อุปโภคสิทธิบางประการตามกฎหมายระหว่างประเทศในการได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ หมายถึง “ตัวแทนทางการทูต” และยังหมายความว่า “ตัวแทนทางกงสุล” อีกด้วยนั่นเอง และนอกจากตัวทูต และตัวกงสุลเองแล้วยังให้หมายความรวมถึงสมาชิกในครอบครัวของทูต และของกงสุลด้วย โดยความคุ้มครองดังกล่าวมุ่งเน้นไปในขณะที่ตัวแทน ดังกล่าว รวมตลอดจนถึงสมาชิกในครอบครัวมีการเดินทางไปยังรัฐอื่น อาศัยอยู่ในรัฐอื่นในช่วงระยะเวลาหนึ่งอย่างเป็นทางการในฐานะที่ไปกระทำการกิจตามที่ได้รับมอบหมาย (function) จากรัฐซึ่งตัวแทนฯ ดังกล่าวได้อุปโภคสิทธิพิเศษบางประการนั้นอยู่

อันเป็นผลให้ตัวแทนฯได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ ทั้งนี้ อนุสัญญาฯ ฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะให้บุคคลดังที่ได้กล่าวมาได้รับความคุ้มครองมากเป็นพิเศษกว่าบุคคลอื่นทั่วไปโดยมุ่งเน้นไปยังการให้ความคุ้มครองในทุกเวลา และทุกสถานการณ์ในขณะที่บุคคลดังได้กล่าวมาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในรัฐอื่น

พิจารณาตามกฎหมายไทย

กรณีนี้ คณะรัฐมนตรีฯ เห็นว่าประเทศไทยมีพระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางการทูต พ.ศ. 2527 และพระราชบัญญัติว่าด้วยความคุ้มกันทางกงสุล พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองแต่เฉพาะเจ้าหน้าที่ทางการทูต และเจ้าหน้าที่ทางกงสุลเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามกฎหมาย 2 ฉบับดังกล่าว ล้วนให้ความคุ้มครองบุคคลต่างๆ ซึ่งตามกฎหมายระหว่างประเทศถือเป็นหน้าที่ของรัฐผู้รับ ทั้งนี้ย่อมมีความแตกต่างกันในรายละเอียดของความคุ้มครองอยู่แล้ว เพราะว่าอนุสัญญาฯ ฉบับนี้เน้นที่จะให้ความคุ้มครองแก่บุคคลทั้ง 5 ประเภทดังกล่าวมากเป็นพิเศษแตกต่างหากจากความคุ้มครองตามอนุสัญญาฯ อื่น หรือจากกฎหมายอื่นๆ

1) พระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางการทูต พ.ศ. 2527 ได้บัญญัติเรื่องความคุ้มครองที่เกี่ยวข้องกับความคุ้มครองบุคคล และทรัพย์สินตามอนุสัญญาฯ ไว้ ดังนี้

ข้อ 1

เพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้ ให้ถ้อยคำต่อไปนี้มีความหมายตามที่ได้กำหนดไว้ข้างทำยนี้

(ก) “หัวหน้าคณะผู้แทน” คือ บุคคลที่ได้รับมอบหมายจากรัฐผู้ส่งให้มีหน้าที่กระทำการในฐานะนั้น

(ข) “บุคคลในคณะผู้แทน” คือ หัวหน้าคณะผู้แทนและบุคคลในคณะเจ้าหน้าที่ของคณะผู้แทน

(ค) “บุคคลในคณะเจ้าหน้าที่ของคณะผู้แทน” คือ บุคคลในคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายทูต คณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและฝ่ายวิชาการ และคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ ของคณะผู้แทน

(ง) “บุคคลในคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายทูต” คือ บุคคลในคณะเจ้าหน้าที่ของคณะผู้แทนซึ่งมีตำแหน่งทางทูต

(จ) “ตัวแทนทางทูต” คือ หัวหน้าของคณะผู้แทน หรือบุคคลในคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายทูตของคณะผู้แทน

(จ) “บุคคลในคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และฝ่ายวิชาการ” คือ บุคคลในคณะเจ้าหน้าที่ของคณะผู้แทน ซึ่งทำงานเกี่ยวกับบริการฝ่ายธุรการและฝ่ายวิชาการของคณะผู้แทน

(ข) “บุคคลในคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ” คือ บุคคลในคณะเจ้าหน้าที่ของคณะผู้แทนในฝ่ายบริการรับใช้ของคณะผู้แทน

(ค) “คนรับใช้ส่วนตัว” คือ บุคคลซึ่งอยู่ในฝ่ายบริการรับใช้ของบุคคลในคณะผู้แทน และซึ่งมิได้เป็นลูกจ้างของรัฐผู้ส่ง

(ณ) “สถานที่ของคณะผู้แทน” คือ อาคารหรือส่วนของอาคาร และที่ดินซึ่งอาคารตั้งอยู่ ซึ่งใช้เพื่อความมุ่งประสงค์ของคณะผู้แทนโดยไม่คำนึงถึงกรรมสิทธิ์ รวมถึงที่อยู่ของหัวหน้าคณะผู้แทนด้วย

ข้อ 29

ตัวบุคคลของตัวแทนทางทูตจะถูกละเมิดมิได้ ตัวแทนทางทูตจะไม่ถูกจับกุมหรือกักขังในรูปใด รัฐผู้รับจะปฏิบัติต่อตัวแทนทางทูตด้วยความเคารพตามสมควร และจะดำเนินการที่เหมาะสมทั้งมวลที่จะป้องกันการประทุษร้ายใดๆ ต่อตัวบุคคล เสรีภาพ หรือเกียรติของตัวแทนทางทูต

ข้อ 37

คนในครอบครัวของตัวแทนทางทูต ซึ่งประกอบเป็นส่วนหนึ่งของครัวเรือนของตัวแทนทางทูต ถ้าไม่ใช่คนชาติของรัฐผู้รับ จะได้อุปโภคเอกสิทธิและความคุ้มกันที่ได้รับไว้ในข้อ 29 ถึง 36

พิจารณา ข้อ 1 (จ) ของพระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางการทูต พ.ศ. 2527 (พ.ร.บ.๔) ได้นิยามความหมายของ “ตัวแทนทางการทูต” ไว้ ว่าหมายความว่า หัวหน้าของคณะผู้แทน หรือบุคคลในคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายทูตของคณะผู้แทน และได้กำหนดไว้ในข้อ 29 ของ พ.ร.บ.๔ ถึงเรื่องความคุ้มครองตัวแทนทางการทูตว่าจะถูกละเมิดมิได้ อีกทั้งยังต้องได้รับการดำเนินการที่เหมาะสมทั้งมวลที่จะป้องกันการประทุษร้ายใดๆ ต่อตัวบุคคล เสรีภาพ หรือเกียรติของตัวแทนทางทูต ความคุ้มครองดังกล่าวยังรวมไปถึงสมาชิกในครอบครัวของตัวแทนทางการทูตดังกล่าวด้วย ดังที่ปรากฏไว้ในข้อ 37 วรรค 1 ของพ.ร.บ.๔

ข้อสังเกต แต่พระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางการทูต พ.ศ. 2527 นั้นมุ่งกำหนดหน้าที่ของรัฐผู้รับในการให้การปฏิบัติต่อคณะผู้แทน เพื่อประกันการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าที่จะกำหนดสิทธิของบุคคลที่จะได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ ซึ่งตรงจุดนี้อาจทำให้ประเทศไทยไม่สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2) พระราชบัญญัติว่าด้วยความคุ้มกันทางกงสุล พ.ศ.2541 ได้บัญญัติเรื่องความคุ้มครองที่เกี่ยวข้องกับความคุ้มครองบุคคล และทรัพย์สินตามอนุสัญญาไว้ ดังนี้

ข้อ 40

การคุ้มครองเจ้าพนักงานกงสุล

รัฐผู้รับจะปฏิบัติต่อเจ้าพนักงานกงสุลด้วยความเคารพตามควร และจะดำเนินการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อป้องกันการประทุษร้ายใดต่อตัวบุคคล เสรีภาพหรือศักดิ์ศรีของเจ้าพนักงานดังกล่าว

พิจารณา ข้อ 40 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยความคุ้มกันทางกงสุล พ.ศ.2541 (พ.ร.บ.) ได้กำหนดไว้ถึงเรื่องความคุ้มครองเจ้าพนักงานกงสุลว่าจะต้องได้รับการดำเนินการที่เหมาะสมทั้งมวลที่จะป้องกันการประทุษร้ายใดๆ ต่อตัวบุคคล เสรีภาพ หรือศักดิ์ศรีของเจ้าพนักงานกงสุล

ข้อสังเกต เช่นเดียวกันกับพระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางการทูต พ.ศ. 2527 ที่มุ่งกำหนดหน้าที่ของรัฐผู้รับในการให้การปฏิบัติต่อคณะผู้แทน เพื่อประกันการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าที่จะกำหนดสิทธิของบุคคลที่จะได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ พระราชบัญญัติว่าด้วยความคุ้มกันทางกงสุล พ.ศ.2541 ก็เหมือนกัน เพราะนั่นตรงจุดนี้อาจทำให้ประเทศไทยไม่สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญา ฉบับนี้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

(5) เจ้าหน้าที่หรือตัวแทนอื่นใดขององค์การระหว่างประเทศซึ่งมีลักษณะเป็นองค์การระหว่างรัฐบาล

เช่นเดียวกันกับผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใดรัฐหนึ่ง โดยที่มาตรา 1 ข้อ 1 (ข) ของอนุสัญญา กำหนดไว้ว่า “ให้ผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่ใด ๆ ของรัฐใดรัฐหนึ่งหรือเจ้าหน้าที่หรือตัวแทนอื่นใดขององค์การระหว่างประเทศซึ่งมีลักษณะเป็นองค์การระหว่างรัฐบาล...” คำว่า “เจ้าหน้าที่หรือตัวแทนอื่นใดขององค์การระหว่างประเทศซึ่งมีลักษณะเป็นองค์การระหว่างรัฐบาล” หมายความว่า ตัวแทน หรือเจ้าหน้าที่ใด ๆ ขององค์การระหว่างประเทศซึ่งมีลักษณะเป็นองค์การระหว่างรัฐบาล ซึ่งได้อุปโภคสิทธิบางประการตามกฎหมายระหว่างประเทศในการได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ และนอกจากตัวแทน หรือเจ้าหน้าที่ใด ๆ เองแล้วยังให้หมายความรวมถึงสมาชิกในครอบครัวของตัวแทน หรือเจ้าหน้าที่ใด ๆ ขององค์การระหว่างประเทศซึ่งมีลักษณะเป็นองค์การระหว่างรัฐบาลด้วย โดยความคุ้มครองดังกล่าวมุ่งเน้นไปในขณะที่ตัวแทนดังกล่าว รวมตลอดจนถึงสมาชิกในครอบครัวมีการเดินทางไปยังรัฐอื่น อาศัยอยู่ในรัฐอื่นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

อย่างเป็นทางการในฐานะที่ไปกระทำการกิจพิเศษตามที่ได้รับมอบหมาย (function) จากองค์การระหว่างประเทศระหว่างรัฐบาล ซึ่งตัวแทนฯ ดังกล่าวได้อุปโภคสิทธิพิเศษบางประการนั้นอยู่ อันเป็นผลให้ตัวแทนฯ ได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ ทั้งนี้ อนุสัญญาฯ ฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะให้บุคคลดังที่ได้กล่าวมาได้รับความคุ้มครองมากเป็นพิเศษกว่าบุคคลอื่นทั่วไป โดยมุ่งเน้นไปยังการให้ความคุ้มครองในทุกเวลา และทุกสถานการณ์ในขณะที่บุคคลดังได้กล่าวมาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในรัฐอื่น

พิจารณาตามกฎหมายไทย

กรณีนี้ คณะรัฐมนตรีฯ เห็นว่าประเทศไทยมีพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานของสหประชาชาติและทบวงชำนาญการพิเศษในประเทศไทย พ.ศ. 2504 ให้ความคุ้มครองอยู่แล้ว ดังนี้

มาตรา 4

เพื่อคุ้มครองการดำเนินงานในประเทศไทยของสหประชาชาติและองค์กรของสหประชาชาติให้บรรลุผลตามความมุ่งประสงค์

(1) ให้ยอมรับนับถือว่า สหประชาชาติและองค์กรของสหประชาชาติเป็นนิติบุคคล และให้ถือว่ามีภูมิลำเนาในประเทศไทย

(2) ให้สหประชาชาติและองค์กรของสหประชาชาติ สถานที่ ทรัพย์สิน สินทรัพย์ และบรรณสาร ของสหประชาชาติและหรือองค์กรของสหประชาชาติ และให้ผู้แทนของสมาชิกและพนักงานของสหประชาชาติ และหรือองค์กรของสหประชาชาติและผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลอื่น ที่ปฏิบัติการกิจเพื่อสหประชาชาติและหรือองค์กรของสหประชาชาติ ทั้งนี้ในระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทย หรือเข้ามาในประเทศไทยเพื่อปฏิบัติหน้าที่ หรือในการปฏิบัติการกิจเกี่ยวกับสหประชาชาติและหรือองค์กรของสหประชาชาติ ได้รับเอกสิทธิและความคุ้มกันตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันของสหประชาชาติฉบับที่สมัชชาแห่งสหประชาชาติได้ลงมติรับเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2489 เพียงเท่าที่รัฐบาลได้รับใช้บทแห่งอนุสัญญานั้น หรือความตกลงที่รัฐบาลได้ทำไว้ หรือจะได้ทำต่อไปกับสหประชาชาติหรือองค์กรของสหประชาชาติ¹⁴

¹⁴ Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations, 1946

Article II, Section 2

The United Nations, its property and asset wherever located and by whomsoever held, shall enjoy immunity from every form of legal process except insofar

พิจารณา : มาตรา 4 (2) ของพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานของสหประชาชาติ และทบวงการชำนัญพิเศษในประเทศไทย พ.ศ. 2504 เป็นการให้ความคุ้มครองผู้แทนของสมาชิก และพนักงานของสหประชาชาติ และหรือองค์กรของสหประชาชาติและผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลอื่น ที่ปฏิบัติการกิจเพื่อสหประชาชาติและหรือองค์กรของสหประชาชาติ ทั้งนี้ในระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทย หรือเข้ามาในประเทศไทยเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าไม่ครอบคลุมตามที่อนุสัญญากำหนดไว้ เนื่องจากอนุสัญญามุ่งเน้นให้ความคุ้มครองกับ ตัวแทน หรือเจ้าหน้าที่ใด ๆ ขององค์การระหว่างประเทศซึ่งมีลักษณะเป็นองค์การระหว่างรัฐบาล ซึ่งได้อุปโภคสิทธิบางประการตามกฎหมายระหว่างประเทศในการได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ ไม่ได้จำกัดอยู่แต่จะต้องเป็นผู้แทนของสมาชิกและพนักงานของสหประชาชาติ และหรือองค์กรของสหประชาชาติและผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลอื่น ที่ปฏิบัติการกิจเพื่อสหประชาชาติและหรือองค์กรของสหประชาชาติ

2.1.2 กฎหมายไทยในเรื่องความคุ้มครองทรัพย์สิน

ในเรื่องความคุ้มครองทรัพย์สิน ทรัพย์สินที่ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศตามอนุสัญญา มีดังนี้

- (1) สถานที่ทางการ
- (2) ที่พักอาศัย
- (3) ยานพาหนะ

ทั้งนี้ทรัพย์สินดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะต้องเป็นของบุคคลผู้ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศทั้ง 5 ประเภทตามอนุสัญญา อันมีผลให้ทรัพย์สินเหล่านั้นได้รับความคุ้มครอง เป็นพิเศษ จากการกระทำใด ๆ ที่ผู้ก่ออาชญากรรมได้กระทำต่อทรัพย์สินดังกล่าว

พิจารณาตามกฎหมายไทย

กรณีนี้ คณะรัฐมนตรี เห็นว่าประเทศไทยมีพระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางการทูต พ.ศ. 2527 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองแต่เฉพาะเจ้าหน้าที่ทางการทูต และเจ้าหน้าที่ทางกงสุลรวมถึงทรัพย์สินของทูต และกงสุลด้วย แต่ไม่มีกฎหมายไทยใดที่บัญญัติถึงการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินของประมุขของรัฐ ของประมุขของรัฐบาล ของรัฐมนตรีว่าการ

as in any particular case it has expressly waived its immunity. It is, however, understood that no waiver of immunity shall extend to any measure of execution.

กระทรวงการต่างประเทศ และ ของเจ้าหน้าที่หรือตัวแทนอื่นใดขององค์การระหว่างประเทศซึ่งมีลักษณะเป็นองค์การระหว่างรัฐบาล

1) พระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางทูต พ.ศ. 2527 มีบทบัญญัติคุ้มครองทรัพย์สิน ดังนี้

ข้อ 22

1. สถานที่ของคณะผู้แทนจะถูกละเมิดมิได้ ตัวแทนของรัฐผู้รับไม่อาจเข้าไปในสถานที่นั้นได้ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของหัวหน้าคณะผู้แทน
2. รัฐผู้รับมีหน้าที่พิเศษที่จะดำเนินการทั้งมวลที่เหมาะสม เพื่อคุ้มครองสถานที่ของคณะผู้แทนจากการบุกรุก หรือความเสียหายใด และที่จะป้องกันการรบกวนใดต่อความสงบสุขของคณะผู้แทน หรือการทำให้เสื่อมเสียเกียรติของคณะผู้แทน
3. สถานที่ของคณะผู้แทน เครื่องตกแต่ง และทรัพย์สินอื่นของคณะผู้แทนในสถานที่นั้น และพาหนะในการขนส่งของคณะผู้แทนจะได้รับความคุ้มกันจากการค้น การเรียกเกณฑ์ การอายัด หรือการบังคับคดี

ข้อ 30

1. ที่อยู่อาศัยส่วนตัวของตัวแทนทางทูตจะได้อุปโภคความละเมิดมิได้และความคุ้มครองเช่นเดียวกับสถานที่ของคณะผู้แทน

พิจารณา ในเรื่องความคุ้มครองทรัพย์สิน ได้กำหนดไว้ในข้อ 22 และ 30 ของพ.ร.บ.ฯ โดยในข้อ 22 กำหนดให้สถานที่ของคณะผู้แทนทูต และยานพาหนะของทูตจะถูกละเมิดมิได้ และรัฐผู้รับมีหน้าที่พิเศษที่จะดำเนินการทั้งมวลที่เหมาะสม เพื่อคุ้มครองสถานที่ของคณะผู้แทนจากการบุกรุก หรือความเสียหายใด และที่จะป้องกันการรบกวนใดต่อความสงบสุขของคณะผู้แทน หรือการทำให้เสื่อมเสียเกียรติของคณะผู้แทน และในข้อ 30 กำหนดให้ที่อยู่ส่วนตัว ของตัวแทนทางทูตได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกัน

เห็นได้ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางทูต พ.ศ. 2527 กำหนดหน้าที่พิเศษของรัฐผู้รับ (ประเทศไทย) ให้มีการคุ้มครองสถานที่ของคณะผู้แทนจากการบุกรุก ความเสียหายใดๆ และป้องกันการรบกวนต่อความสงบสุขของคณะผู้แทน รวมทั้งความละเมิดมิได้ในตัวบุคคล (มาตรา 29) ที่อยู่อาศัยตัว (มาตรา 30) และพาหนะ (มาตรา 22(3))

2) พระราชบัญญัติว่าด้วยความคุ้มกันทางกงสุล พ.ศ.2541 มีบทบัญญัติคุ้มครองทรัพย์สิน ดังนี้

ข้อ 31

ความละเมิดมิได้ของสถานที่ทางกงสุล

1. สถานที่ทางกงสุลจะถูกละเมิดมิได้เท่าที่กำหนดไว้ในข้อนี้
2. เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับจะไม่เข้าไปในส่วนใดของสถานที่ทางกงสุล ซึ่งใช้เพื่อความมุ่งประสงค์ในการปฏิบัติงานของสถานทำการทางกงสุลเฉพาะ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของหัวหน้าสถานทำการทางกงสุลหรือผู้ที่หัวหน้าสถานทำการทางกงสุลมอบหมาย หรือหัวหน้าคณะผู้แทนทางทูตของรัฐผู้ส่ง อย่างไรก็ตาม ในกรณีเพลิงไหม้หรือวินาศภัยอื่นที่จำต้องกระทำการป้องกันโดยพลัน อาจถือว่าได้รับความยินยอมของหัวหน้าสถานทำการทางกงสุลแล้ว
3. ภายใต้บังคับของบทบัญญัติของวรรค 2 ของข้อนี้ รัฐผู้รับมีหน้าที่พิเศษที่จะดำเนินการทั้งปวงที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสถานที่ทางกงสุลจากการบุกรุก หรือความเสียหายใด และเพื่อป้องกันการรบกวนต่อความสงบของสถานทำการทางกงสุล หรือการทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีของสถานทำการทางกงสุล
4. สถานที่ทางกงสุลและเครื่องมือ รถยนต์และพาหนะของสถานทำการทางกงสุลจะได้รับความคุ้มกันจากการเรียกเกณฑ์ไม่ว่าในรูปใดเพื่อความมุ่งประสงค์ในการป้องกันประเทศ หรือ สาธารณูปโภค หากจำเป็นต้องมีการเวนคืนเพื่อความมุ่งประสงค์เช่นนั้น จะต้องดำเนินการทั้งปวงที่เป็นไปได้เพื่อหลีกเลี่ยงการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ทางกงสุล และจะต้องจ่ายค่าทดแทนที่เพียงพอและมีประสิทธิผลแก่รัฐผู้ส่งโดยพลัน

จากที่อธิบายไว้ข้างต้น การที่คณะรัฐมนตรี เห็นว่ากฎหมายไทย คือ ประมวลกฎหมายอาญา หมวด 4 ว่าด้วยความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศความผิด พระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางการทูต พ.ศ. 2527 พระราชบัญญัติว่าด้วยความคุ้มกันทางกงสุล พ.ศ.2541 และพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานของสหประชาชาติและทบวงชำนาญการพิเศษในประเทศไทย พ.ศ. 2504 นั้นเพียงพอต่อการรองรับอนุสัญญา แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีการออกกฎหมายใหม่เฉพาะเรื่องขึ้นมาใช้บังคับนั้นไม่ถูกต้อง เพราะถ้าหากได้วิเคราะห์ แยกแยะบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญา แต่ละประเภท รวมถึงทรัพย์สินแต่ละประเภทออกมาแล้ว จะเห็นได้ว่ากฎหมายไทยไม่สามารถรองรับพันธกรณีของอนุสัญญา ฉบับนี้ เพราะไม่มี

ตัวบทกฎหมายที่เหมาะสม คลอบคลุมในเรื่องความคุ้มครองบุคคลผู้ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ

2.2 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดฐานความผิดตามอนุสัญญาฯ

แบ่งออกเป็นกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่เป็นความผิดตามอนุสัญญาหัวข้อหนึ่ง และกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอีกหัวข้อหนึ่ง

2.2.1 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่เป็นความผิดตามอนุสัญญาฯ

อนุสัญญาฯ กำหนดให้รัฐภาคีแต่ละรัฐกำหนดฐานความผิดตามมาตรา 2 ของอนุสัญญาฯ ให้เป็นอาชญากรรมตามกฎหมายภายในของตน การดำเนินการในเรื่องนี้ของประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ก็คือการจัดออกกฎหมายภายในเกี่ยวกับการกำหนดฐานความผิดดังที่อนุสัญญาฯ กำหนดไว้

การกระทำที่เป็นความผิดตามอนุสัญญาฯ มี 5 ความผิด ดังนี้

- (1) การทำร้ายหรือโจมตีต่อบุคคล
- (2) การทำร้ายหรือโจมตีต่อทรัพย์สิน
- (3) การข่มขู่ว่าจะทำร้ายหรือโจมตี
- (4) ความพยายามที่จะทำร้ายหรือโจมตีต่อบุคคล หรือทรัพย์สิน
- (5) ผู้ร่วมกระทำความผิดในการทำร้ายหรือโจมตีต่อบุคคล หรือทรัพย์สิน

อย่างไรก็ตาม คณะรัฐมนตรีฯ มีความเห็นว่ามีกฎหมายไทยรองรับถึงเรื่องดังกล่าวเพียงพอแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องออกกฎหมายใหม่เพิ่มเติม

พิจารณา กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับความผิด 5 ข้อ ข้างต้น พิจารณาได้จากพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2546 ดังนี้

การที่รัฐบาลไทยได้ออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2546¹⁵ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2546 มีสาระสำคัญคือการเพิ่มความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย

¹⁵ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ เนื่องจากในสถานการณ์ปัจจุบันปรากฏว่ามีภัยคุกคามจากการก่อการร้ายโดยมุ่งประสงค์ต่อชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์ หรือทำลายทรัพย์สินให้เกิดความเสียหาย เพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชนและทำให้เกิดความวุ่นวายในประเทศ หรือเพื่อบังคับขู่เข็ญให้รัฐบาลไทย รัฐบาลของรัฐใด หรือองค์การระหว่างประเทศ จำยอมต้องกระทำหรือละเว้นการกระทำตามที่มีการเรียกร้องของ

มาตรา 135/1 ถึง มาตรา 135/4 ในประมวลกฎหมายอาญา สาเหตุที่ประเทศไทยออกพระราชกำหนดฯ ฉบับนี้มา ก็เพราะเหตุว่า ปัจจุบันปรากฏว่ามีภัยคุกคามจากการก่อการร้าย โดยมุ่งประสงค์ต่อชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์ หรือทำลายทรัพย์สินให้เกิดความเสียหายเพื่อสร้างความปั่นป่วน ทำให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชนและเกิดความวุ่นวายในประเทศ หรือเพื่อบังคับขู่เข็ญให้รัฐบาลไทย รัฐบาลใด หรือองค์การระหว่าง ต้องกระทำหรือละเว้นการกระทำตามที่ผู้ก่อการร้ายเรียกร้อง ซึ่งการกระทำเช่นนั้นได้เกิดขึ้นในประเทศใกล้เคียง มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นภายในประเทศและจะกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างรุนแรง นอกจากนั้น การกระทำดังกล่าว ยังมีลักษณะการร่วมมือกระทำความผิดระหว่างประเทศ ซึ่งเมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2544 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council – UNSC) ได้มีมติที่ 1373 ขอให้ทุกประเทศร่วมกันดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำใด ๆ ที่เป็นการก่อการร้าย รวมถึงการกระทำใด ๆ ที่เป็นการสนับสนุนทางทรัพย์สินหรือกรณีใด ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการก่อการร้าย หรือเป็นสมาชิกขององค์กรก่อการร้าย เนื่องจากการก่อการร้ายเป็นการกระทำที่เป็นภัยร้ายแรงต้องแก้ไขให้ยุติลงโดยเร็ว จึงมีความจำเป็นในการออกกฎหมายป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย เพื่อรักษาความปลอดภัยของประเทศและความปลอดภัยสาธารณะ¹⁶ ดังนี้

ผู้ก่อการร้าย ซึ่งการกระทำเช่นนั้นได้เกิดขึ้นในประเทศใกล้เคียงและมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นภายในประเทศอันจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ การกระทำดังกล่าวยังเป็นการกระทำในลักษณะการร่วมมือกระทำความผิดระหว่างประเทศ ซึ่งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มี มติที่ 1373 เมื่อวันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 2001 ขอให้ทุกประเทศร่วมมือดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำใด ๆ ที่เป็นการก่อการร้ายหรือเป็นสมาชิกขององค์กรก่อการร้าย โดยเหตุที่การก่อการร้ายเป็นการกระทำที่เป็นภัยร้ายแรงต้องแก้ไขปัญหาให้ยุติลงอย่างรวดเร็ว จึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมีอาจหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศและความปลอดภัยสาธารณะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

¹⁶ หมายเหตุท้ายพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2546 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 76 ก วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2546)

มาตรา 135/1

ผู้ใดกระทำการอันเป็นความผิดอาญาดังต่อไปนี้

- (1) ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต หรืออันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคลใดๆ
 - (2) กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบโทรคมนาคม หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ
 - (3) กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐหนึ่งรัฐใด หรือของบุคคลใด หรือต่อสิ่งแวดล้อม อันก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างสำคัญ
- ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่เข็ญหรือบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ให้กระทำหรือไม่กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน ผู้นั้นกระทำความผิดฐานก่อการร้าย ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงหนึ่งล้านบาท

การกระทำในการเดินขบวน ชุมนุม ประท้วง ได้แย่ง หรือเคลื่อนไหวก่อเพื่อเรียกร้องให้รัฐช่วยเหลือหรือให้ได้รับความเป็นธรรมอันเป็นการใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ไม่เป็นการกระทำความผิดฐานก่อการร้าย

พิจารณา ความผิดฐานก่อการร้ายตามมาตรา 135/1 มีสาระสำคัญ ดังนี้¹⁷

- ผู้ใด**
- (1) ใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการใดต่อบุคคลใดให้เกิดอันตรายต่อ
 - ชีวิต
 - ร่างกายอย่างร้ายแรง
 - เสรีภาพอย่างร้ายแรง
 - (2) กระทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่
 - ระบบขนส่งสาธารณะ
 - ระบบโทรคมนาคมหรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ
 - (3) การกระทำอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน

¹⁷ บุญเพราะ แสงเทียน, กฎหมายอาญา 2 (ภาคความผิด) แนวประยุกต์, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทวิทย์พัฒน์ จำกัด, 2546) , น.52-54

- ของรัฐหนึ่ง รัฐใด
- ของบุคคลใด
- หรือต่อสิ่งแวดล้อม

อันก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิด ความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างสำคัญ

โดยมุ่งหมายเพื่อ - ชูเชิญ หรือบังคับ รัฐบาลไทย , รัฐบาลต่างประเทศ , หรือองค์การระหว่างประเทศ ให้ กระทำหรือไม่กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

หรือเพื่อ - สร้างความปั่นป่วน ให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน

ผู้ัน้ผิดฐานก่อการร้าย

ข้อยกเว้น การกระทำในการเดินขบวน , ชุมนุม , ประท้วง , โต้แย้ง , หรือเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้รัฐช่วยเหลือ หรือให้ได้รับความเป็นธรรม อันเป็นการใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ไม่เป็นการทำผิดฐานก่อการร้าย

“ใช้กำลังประทุษร้าย” หมายถึง การกระทำตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1 (6)¹⁸ แต่ไม่ต้องถึงกับเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา 295 และไม่ต้องใช้กำลังตามมาตรา 391 แต่ไม่รวมถึงประทุษร้ายต่อเสรีภาพ

“ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย” หมายถึง การแสดงออกให้เห็นว่าผู้กระทำจะใช้กำลังประทุษร้าย

กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง แก่ระบบขนส่งสาธารณะระบบโทรคมนาคมหรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ ได้แก่ การกระทำความผิด ตามมาตรา 228 ถึงมาตรา 235 ซึ่งมีผลเกิดขึ้น แต่มีมูลเหตุชักจูงใจในการก่อการร้ายนั่นเอง¹⁹

การกระทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง เป็นความหมายที่ต้องตีความว่าอย่างไรจึงถือว่าร้ายแรง เช่น การชูปให้รัฐบาลปล่อยนักโทษการเมือง หรือผู้กระทำความผิดที่เป็นพรรคพวกตน จะถือว่าเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือไม่ การชูเชิญให้รัฐบาลปรับลดค่าเงินทำ

¹⁸ มาตรา 1 (6) “ใช้กำลังประทุษร้าย” หมายความว่า ทำการประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของบุคคล ไม่ว่าจะทำด้วยใช้แรงกาย หรือด้วยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่ว่าจะโดยใช้อาทำให้มีเมฆา สะกดจิต หรือใช้วิธีอื่นใดอันคล้ายคลึงกัน

¹⁹ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ , หลักกฎหมายอาญา ภาคความผิด , พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน , 2548) , น.30.

ให้เกิดเศรษฐกิจเสียหาย อาจเป็นความผิดได้ เป็นต้น²⁰ ดังนั้นการทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงจึงดูถึงผลของการกระทำว่าจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างมากต่อประเทศหรือไม่

“ชู้เชื้อหรือบังคับรัฐบาล” คำว่าชู้เชื้อ หมายถึง ทำให้กลัวโดยบังคับ ส่วนคำว่า บังคับ หมายถึง การใช้อำนาจสั่งให้ทำหรือให้ปฏิบัติ ให้จำต้องทำ ดังนั้น องค์ประกอบความผิดในส่วนความมุ่งหมาย เพื่อชู้เชื้อ หรือบังคับ รัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ จึงหมายความว่า มุ่งหมายเพื่อให้รัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ กระทำการหรือไม่กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง โดยผู้กระทำใช้วิธีชู้เชื้อ คือ ทำให้กลัวโดยบังคับให้องค์กรเหล่านี้ จำต้องกระทำหรือไม่กระทำการใดโดยฝืนใจ

มาตรา 135/1 กำหนดถึงการกระทำความผิดอาญา เช่น การใช้กำลังประทุษร้ายอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกาย หรือเสรีภาพของผู้อื่น ซึ่งนอกจากผู้กระทำมีเจตนาในการกระทำความผิดอาญาแล้ว ผู้กระทำต้องมีเจตนาพิเศษ ในการกระทำความผิด เพื่อบังคับ หรือชู้เชื้อรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ให้กระทำการหรือไม่กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วน ความหวาดกลัวแก่ประชาชนทั่วไป เมื่อผู้กระทำความผิดโดยมีเจตนาพิเศษดังกล่าว ผู้กระทำก็จะมีคามผิดฐานก่อการร้าย และจะถูกลงโทษตามที่กฎหมายกำหนด

เจตนาพิเศษนั้น ความผิดอาญาในบางเรื่องจะมีการกำหนดเอาไว้ ซึ่งหมายถึงมูลเหตุชักจูงใจพิเศษ²¹ ที่ผู้กระทำจะต้องมีอยู่ขณะทำความผิด นอกจากผู้กระทำจะมีเจตนาธรรมดาในการกระทำแล้ว ยังต้องกระทำไปโดยมีมูลเหตุชักจูงใจพิเศษ หากผู้กระทำไปโดยมีมูลเหตุชักจูงใจพิเศษ หากผู้กระทำได้กระทำไปโดยไม่มีมูลเหตุชักจูงใจพิเศษดังกล่าว การกระทำก็จะเป็นความผิด ดังนั้นในกรณีความผิดตามมาตรา 135/1 เมื่อผู้กระทำมีเจตนาในการกระทำความผิดตามที่กำหนดแล้ว ผู้กระทำต้องมีเจตนาพิเศษดังกล่าวด้วย ถ้าผู้กระทำไม่มีเจตนาพิเศษ ผู้กระทำก็จะเป็นความผิดฐานก่อการร้าย แต่ก็ยังมีความผิดอาญาตามที่ได้กระทำอยู่²²

²⁰ เพิ่งอ้าง, น.31.

²¹ หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญาภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 19, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), น.66

²² หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญาภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 19, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547) น.66 และดู แสงว นุญเฉลิมวิภาส, หลักกฎหมายอาญา พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2546) ,น.77-78

ในวรรคท้ายของมาตรา 135/1 เป็นข้อยกเว้นที่กำหนดว่าถ้าผู้กระทำได้กระทำไป เช่นการ ชุมนุม การเดินขบวน หรือการเคลื่อนไหว โดยมีมูลเหตุชักจูงใจพิเศษ เพื่อให้รัฐช่วยเหลือ หรือ เพื่อให้ได้รับความเป็นธรรม อันเป็นการใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ การกระทำนั้นก็ไม่เป็นความผิดฐานก่อการร้าย ซึ่งก็เป็นไปตามหลักในเรื่องของเจตนาพิเศษ หรือมูลเหตุชักจูงใจพิเศษ²³ ที่ผู้กระทำจะต้องมีอยู่ในขณะกระทำนอกเหนือไปจากเจตนาธรรมดาในการกระทำนั้นแล้ว ถ้าขาดเจตนาพิเศษผู้กระทำก็จะไม่ได้รับการยกเว้น

มาตรา 135/2

ผู้ใด

(1) ชูเหตุว่าจะกระทำการก่อการร้าย โดยมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นจะกระทำการตามที่ชูเหตุจริง หรือ

(2) สะสมกำลังพลหรืออาวุธ จัดหาหรือรวบรวมทรัพย์สิน ให้หรือรับการฝึกการก่อการร้าย ตระเตรียมการอื่นใด หรือสมคบกัน เพื่อก่อการร้าย หรือกระทำความผิดใดๆ อันเป็นส่วนของแผนการเพื่อก่อการร้าย หรือยุยงประชาชนให้เข้ามีส่วนในการก่อการร้าย หรือรู้ว่ามีผู้จะก่อการร้าย แล้วกระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้

ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

พิจารณา ความผิดฐานก่อการร้ายตามมาตรา 135/2 มีสาระสำคัญ ดังนี้²⁴

²³ เหตุจูงใจ หรือ เจตนาพิเศษ อาจแยกตามลักษณะได้เป็น 2 ประเภท

1. อาจเป็นเหตุจูงใจที่เป็นข้อเท็จจริงอันได้เกิดขึ้นแล้วในขณะกระทำความผิดข้อเท็จจริงนั้นเป็นเหตุให้ผู้กระทำตกลงใจกระทำความผิด คือกระทำผิดเพราะอะไร เช่น โดยถูกข่มเหง (มาตรา 72 ประมวลกฎหมายอาญา) โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ได้เรียกรับหรือยอมจะรับ (มาตรา 150 ประมวลกฎหมายอาญา)

2. อาจเป็นเหตุจูงใจอันเป็นข้อเท็จจริงที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่ผู้กระทำมุ่งประสงค์ต่อข้อเท็จจริงอันจะเป็นผลอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะเกิดขึ้นเพราะการกระทำนั้น คือกระทำผิดเพื่ออะไร เช่น เพื่อ

1) ล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ มาตรา 113 ประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอสารที่แท้จริง (มาตรา 264 ประมวลกฎหมายอาญา) ดู จิตติ ดิงศรัทีย , กฎหมายอาญา ภาค 1 พิพม์ครั้งที่ 10 , (กรุงเทพมหานคร : เนติบัณฑิตยสภา, 2546) , น. 245-250

²⁴ บุญเพราะ แสงเทียน , อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 17 , น. 54-56

ผู้ใด (1) ชูเชิญว่าจะกระทำการก่อการร้าย โดยมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าจะกระทำตามที่ชูเชิญจริง

(2) - สะสม กำลังพล หรือ อาวุธ

- จัดหา หรือรวบรวมทรัพย์สิน

- ให้ หรือรับ การฝึกการก่อการร้าย

- ตระเตรียม การอื่นใด หรือ สมคบกัน เพื่อก่อการร้าย

- กระทำผิดอันเป็น ส่วนหนึ่ง ของแผนก่อการร้าย

- ยุยง ประชาชนให้เข้ามีส่วนในการก่อการร้าย

- ปกปิด โดยรู้ว่าจะมีผู้ก่อการร้าย แล้วจะกระทำการอันเป็นการช่วยปกปิดไว้

ผู้ต้องหาต้องระวางโทษ

“ชูเชิญว่าจะทำการก่อการร้าย” หมายความว่า กระทำการใดด้วยวาจา ท่าทาง หรือ ลายลักษณ์อักษร โดยวิธีทำให้กลัว โดยบังคับว่าจะทำการก่อการร้าย โดยมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นจะกระทำตามที่ชูเชิญจริง หมายความว่า การชูเชิญว่าจะกระทำการก่อการร้าย

ในการที่จะมีความผิดตามมาตรา 135/3 นอกจากผู้กระทำความผิดจะต้องมีเจตนาธรรมดา ตามมาตรา 59 แล้วผู้กระทำความผิดจะต้องมีมูลเหตุจูงใจ หรือ เจตนาพิเศษ เพื่อก่อการร้ายด้วย จึงจะครบองค์ประกอบภายในของความผิดนี้ ดังนั้น ถ้าผู้กระทำได้กระทำการข้างต้นโดยขาดมูลเหตุจูงใจ หรือเจตนาพิเศษ เพื่อก่อการร้าย การกระทำความผิดดังกล่าวก็จะเป็นความผิดตามมาตรา 135/1

มาตรา 135/3

ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตามมาตรา 135/1 หรือมาตรา 135/2 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้นๆ

พิจารณา ความผิดฐานก่อการร้ายตามมาตรา 135/3 มีสาระสำคัญ ดังนี้

มาตรานี้เป็นเรื่องของผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดฐานก่อการร้าย โดยเป็นการกำหนดให้ผู้กระทำการสนับสนุนการกระทำความผิด ตามมาตรา 135/1 หรือมาตรา 135/2 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกันกับตัวการในความผิดนั้น ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการกำหนดความรับผิดชอบของผู้สนับสนุนแตกต่างออกไปจากมาตรา 86 ที่ให้ลงโทษผู้สนับสนุนสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้ สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น โดยปกติผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายจะต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 86 ซึ่งมาตรา 86 อยู่ในภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป ซึ่งนำไปบังคับใช้กับบทกำหนดโทษในภาคความผิดด้วยการที่มาตรา 135/3 บัญญัติไว้เช่นนี้ จึงเท่ากับเป็นข้อยกเว้นที่ไม่นำเอามาตรา 86 มาบังคับใช้ในกรณีนี้ โดยบทบัญญัติ

ในประมวลกฎหมายอาญาที่ให้ผู้สนับสนุนต้องรับโทษเท่าตัวการ ก็มีอยู่อีกในบางเรื่อง ซึ่งถือเป็นข้อยกเว้นของมาตรา 86 เช่นกัน ได้แก่ มาตรา 111 ผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตามมาตรา 107 ถึงมาตรา 110 ซึ่งเป็นความผิดต่อ องค์พระมหากษัตริย์, พระราชินี, รัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และ มาตรา 129 ผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดใด ๆ ตามมาตรา 119 ถึงมาตรา 128 ซึ่งเป็นความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร

มาตรา 135/4

ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งมีมติของหรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกำหนดให้เป็นคณะบุคคลที่มีการกระทำอันเป็นการก่อการร้ายและรัฐบาลไทยได้ประกาศให้ความรับรองมติหรือประกาศดังกล่าวด้วยแล้ว ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

พิจารณา ความผิดฐานก่อการร้ายตามมาตรา 135/4 มีสาระสำคัญ ดังนี้

มาตรานี้เป็นมาตราสุดท้ายของความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายโดยการกระทำที่เป็นความผิดตามมาตราอื่น ก็คือ การเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งเป็นการบัญญัติในลักษณะเดียวกับความผิดฐานเป็นอั้งยี่ตามมาตรา 209²⁵ แม้ผู้เป็นสมาชิกจะยังมิได้กระทำความผิดใด ๆ ก็ตามก็มีความผิดตามมาตรานี้ได้ และจากการเพิ่มเติมความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายเป็น (1/1) ของมาตรา 7 ดังนั้นผู้ใดกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายนอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร

จากที่อธิบายไว้ข้างต้น การที่คณะรัฐมนตรี ฯ เห็นว่ากฎหมายไทย คือ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2546 นั้นเพียงพอต่อการรองรับอนุสัญญาฯ แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีการออกกฎหมายใหม่เฉพาะเรื่องขึ้นมาใช้บังคับนั้นไม่ถูกต้อง เพราะถ้าหากได้วิเคราะห์ แยกแยะฐานความผิดตามอนุสัญญาฯ แต่ละฐานทั้ง 5 ฐานออกมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ

²⁵ มาตรา 209 ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการ และมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า ผู้จัดการหรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในคณะบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

กับความผิดฐานก่อการร้ายตาม พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2546 แล้ว จะเห็นได้ว่ากฎหมายไทยไม่สามารถรองรับพันธกรณีของอนุสัญญา ฉบับนี้ เพราะตัวบทกฎหมายไทยมียังไม่ใช้กฎหมายที่เหมาะสม คลอบคลุมในเรื่องความผิดตามอนุสัญญา ฉบับนี้ ดังที่อนุสัญญามาตรา 2 ได้กำหนดให้รัฐภาคีกำหนดความผิด 5 ฐานตามอนุสัญญา ให้เป็นความผิดตามกฎหมายภายในของรัฐ

2.2.1 กฎหมายไทยที่เกี่ยวกับผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามอนุสัญญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (2) กำหนดนิยามของ “ผู้ต้องหา” ไว้ว่าหมายความว่า บุคคลผู้ถูกหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล ก็หมายความว่า “ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด” ตามที่ได้บัญญัติไว้ในข้อ 1 วรรค 2 ของอนุสัญญา ที่ว่า “ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด” หมายถึง บุคคลซึ่งมีหลักฐานพอที่จะชี้มูลได้ว่าบุคคลนั้นได้ประกอบหรือมีส่วนร่วมในการประกอบอาชญากรรมตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 2 ตั้งแต่หนึ่งฐานความผิดขึ้นไป

3. มาตรการในการป้องกันและลงโทษผู้ที่กระทำความผิดตามกฎหมายไทย

3.1 มาตรการในการป้องกันตามกฎหมายไทย

เห็นว่าข้อนี้เป็นเรื่องของพระราชบัญญัติความร่วมมือในทางอาญา ประกอบกับเป็นเรื่องของความร่วมมือในทางปฏิบัติ ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมพิธีการทูตก็ดำเนินการอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังมี องค์การตำรวจสากล (interpol) อีกหน่วยงานหนึ่ง

โดยมาตรการในการป้องกันนี้จะเป็นเรื่องของการให้ความร่วมมือกันในเรื่องของการออกมาตรการเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการสืบสวนสอบสวนทางอาญา หรือในกระบวนการพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ รัฐภาคีไม่สามารถปฏิเสธคำร้องขอความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา เช่น การขอพยานหลักฐาน นอกจากนี้ยังมีเรื่องของการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เพื่อเป็นการดำเนินการมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการก่ออาชญากรรม ตามอนุสัญญา นี้กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องร่วมมือกันในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่ได้มีการพิสูจน์ตามกฎหมายภายในของรัฐและประสานงานตามความเหมาะสม เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำความผิดตามอนุสัญญา โดยดำเนินการจัดตั้งและมีการรักษาช่องทางติดต่อระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่มีอำนาจในการบริการด้านข้อมูลข่าวสาร เพื่อความสะดวกแก่การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่สะดวกรวดเร็ว

และปลอดภัยในข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามอนุสัญญา โดยการกำหนดมาตรการดังกล่าวจะต้องทำด้วยความเหมาะสม

การที่อนุสัญญา กำหนดมาตรการทั้งที่เป็นมาตรการป้องกันและมาตรการที่จำเป็นตามความเหมาะสมเอาไว้เพื่อเป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินการตามกฎหมายภายในและการดำเนินความร่วมมือระหว่างรัฐมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรณี องค์การตำรวจสากล (Interpol)

องค์การตำรวจสากล “The International Criminal Police Organization, I.C.P.O” หรือเรียกอีกอย่างว่า INTERPOL เป็นองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญา ซึ่งในปี ค.ศ. 1949 สหประชาชาติได้รับรองฐานะให้เทียบเท่ากับองค์การในเครือสหประชาชาติ ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกในปี พ.ศ. 2494 INTERPOL ไม่ได้มีหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับคดีอาญาโดยตรงแต่ถือได้ว่าเป็นกลไกหรือตัวกลางที่สำคัญในการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดอาญาหรืออาชญากรรมระหว่างประเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น²⁶

ในทางปฏิบัติ INTERPOL มีขีดความสามารถในการต่อต้านการก่อการร้ายอย่างจำกัด เพราะประเทศมหาอำนาจไม่ได้ให้ความไว้วางใจเท่าที่ควร ยิ่งไปกว่านั้น INTERPOL เป็นการรวมตัวของตำรวจแต่ไม่ได้รวมหน่วยข่าวกรองไว้ด้วย เป็นสิ่งที่ทำให้การต่อต้านการก่อการร้ายไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ ในขณะที่เจ้าหน้าที่ภายในรัฐมีทั้งอำนาจบังคับและมีหน่วยข่าวกรองซึ่งสะท้อนให้เห็นความเป็นจริงทางการเมืองและอำนาจรัฐที่มีอยู่เกือบทุกรัฐในโลก เป็นสิ่งที่ทำให้ INTERPOL ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน²⁷ ในปี ค.ศ. 1993 ปัญหาดังกล่าว ได้คลี่คลายลงเนื่องจากกฎบัตรสหประชาชาติได้กำหนดข้อห้ามไม่ให้ INTERPOL เข้าไปยุ่งเกี่ยวในประเด็นที่เป็นเรื่องการเมืองหลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงก็ยังไม่ทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ทั้งนี้ INTERPOL ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลาง ให้รัฐสามารถแลกเปลี่ยนข้อสนเทศที่ถูกต้องและได้รับการพิสูจน์ยืนยันแล้วตามกฎหมายภายในของรัฐนั้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่

²⁶ พงศ์ธร บุญอารีย์, “ปัญหาการก่อการร้ายระหว่างประเทศ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532) ,น.221.

²⁷ M. Cherif Bassiouni, “Legal control of International Terrorism: A Policy-Oriented Assessment,” Harvard International Law Journal. 43 (Winter 2002):93.

การแลกเปลี่ยนข้อสนเทศให้ปลอดภัยและเพื่อความรวดเร็วของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความผิดทุกรูปแบบตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ

ในส่วนบทบาทของ INTERPOL นั้น รัฐบาลสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน โดยผ่านองค์การตำรวจสากล ซึ่งจะช่วยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานให้กับรัฐบาลในกรณีที่ต้องการทราบถึงข้อมูลของผู้กระทำความผิด ตลอดจนสภาพการณ์อื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดตามอนุสัญญาฯ

3.2 มาตรการในการลงโทษตามกฎหมายไทย

ดูในหัวข้อ 2.2

3.3 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับเขตอำนาจศาลตามอนุสัญญาฯ

การศึกษากฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เขตอำนาจตามอนุสัญญาฯ นั้น จะขอเริ่มจากประมวลกฎหมายอาญาที่มีบทบัญญัติเรื่องขอบเขตอำนาจศาลในคดีอาญา โดยเป็นกฎหมายที่วางหลักการให้เขตอำนาจไว้เป็นไปตามหลักอำนาจศาลเหนือดินแดน อำนาจศาลเหนือบุคคล และอำนาจศาลในหลักกลโฆสสากล ซึ่งเป็นไปตามหลักเช่นเดียวกับกฎหมายระหว่างประเทศ โดยได้มีการบัญญัติหลักอำนาจศาลเหนือดินแดนไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 4 , 5 , 6 หลักอำนาจศาลเหนือบุคคลไว้ใน มาตรา 8 , 9 หลักอำนาจศาลในหลักสากลไว้ใน มาตรา 7²⁸

เมื่อมีการกระทำอันเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาของไทยเกิดขึ้น และผู้กระทำความผิดอยู่ในประเทศไทย การที่จะใช้กฎหมายอาญาของไทยลงโทษผู้กระทำความผิด จะต้องมีการคำนึงถึงข้อเท็จจริงข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้คือ

สถานที่ซึ่งการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น (ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 4,5 และ 6)

สถานที่ซึ่งการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น คือ การกระทำผิดเกิดขึ้นภายในดินแดนไทยโดยไม่คำนึงว่าผู้กระทำหรือผู้เสียหายจะเป็นบุคคลสัญชาติใด

ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติหลักดินแดนไว้ในมาตรา 4 มาตรา 5 และมาตรา 6 ดังนี้คือ

“มาตรา 4 ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร ต้องรับโทษตามกฎหมาย

²⁸

รศ.ดร.เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ “คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1” , (สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2540) , น. 50-51

การกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักร”

“มาตรา 5 ความผิดใดที่การกระทำแม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ได้กระทำในราชอาณาจักรก็ตีผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักรโดยผู้กระทำความผิดให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักรหรือโดยลักษณะแห่งการกระทำ ผลที่เกิดขึ้นควรเกิดในราชอาณาจักรหรือย่อมจะเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักรก็ดี ให้ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

ในกรณีการเตรียมการหรือพยายามกระทำการใด ซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดแม้การกระทำนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้นจะได้กระทำตลอดไปจนถึงขั้นความผิดสำเร็จ ผลจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักรให้ถือว่ากระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร”

“มาตรา 6 ความผิดใดที่ได้กระทำในราชอาณาจักรหรือที่ประมวลกฎหมายอาญานี้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร แม้การกระทำของผู้เป็นตำรวจด้วยกันของผู้สนับสนุนหรือของผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ก็ให้ถือว่าตำรวจ ผู้สนับสนุนหรือผู้ใช้ให้กระทำได้กระทำในราชอาณาจักร”

ในเรื่องหลักดินแดนนั้น ควรทราบด้วยว่าสถานทูตของไทยที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศไม่ใช่ราชอาณาจักรไทย เพราะไม่ได้อยู่ราชอาณาจักรและไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ที่ตั้งของสถานทูตเป็นราชอาณาจักร ในทางกลับกันสถานทูตต่างประเทศที่มาตั้งอยู่ในประเทศไทยก็ยังคงอยู่ในราชอาณาจักรไทย ถ้าการกระทำความผิดในสถานทูตต่างประเทศที่ตั้งอยู่ในราชอาณาจักรไทย ต้องถือว่าเป็นความผิดในราชอาณาจักร ตัวอย่างเช่น คนไทยในสหรัฐฯ ไปกระทำความผิดในสถานทูตไทยที่ตั้งอยู่ที่สหรัฐอเมริกาไม่ใช่ความผิดในราชอาณาจักรไทย หรือผู้กระทำความผิดในสถานทูตสหรัฐอเมริกา ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศไทยก็เป็นความผิดในราชอาณาจักรไทย ไม่ใช่ความผิดนอกราชอาณาจักร²⁹ เป็นแต่เพียงว่า เจ้าหน้าที่ของไทยจะเข้าไปดำเนินการสืบสวนสอบสวนในบริเวณสถานทูตได้หรือไม่ เพียงใดต้องพิจารณาจากอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต ค.ศ. 1961 ซึ่งมีพระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางทูต พ.ศ. 2527 เป็นกฎหมายรองรับ

²⁹ คำบรรยายเนติฯ สมัย 53 กม.อาญา มาตรา 1-58 การบรรยายครั้งที่ 5 ศ.ดร.

การกระทำผิดใน “เรือไทย” หรือ “อากาศยานไทย” หมายถึง เรือไทยหรืออากาศยานไทยที่ได้จดทะเบียนเป็น “เรือไทย” ตามพระราชบัญญัติเรือสยาม พ.ศ. 2481 หรือ “อากาศยานไทย” ตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497³⁰

ดังนั้น ในเรื่องเขตอำนาจศาลประเทศไทยก็มีกฎหมายดังได้กล่าวมาที่พิจารณาแล้วพอจะมีความสอดคล้องกับข้อกำหนดในอนุสัญญาฯ อยู่แล้ว

³⁰ พิชณน์ จักรางกูร, ภัทรพร จักรางกูร, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1, สำนักพิมพ์นิติบรรณการ พ.ศ. 2527 , น. 67.